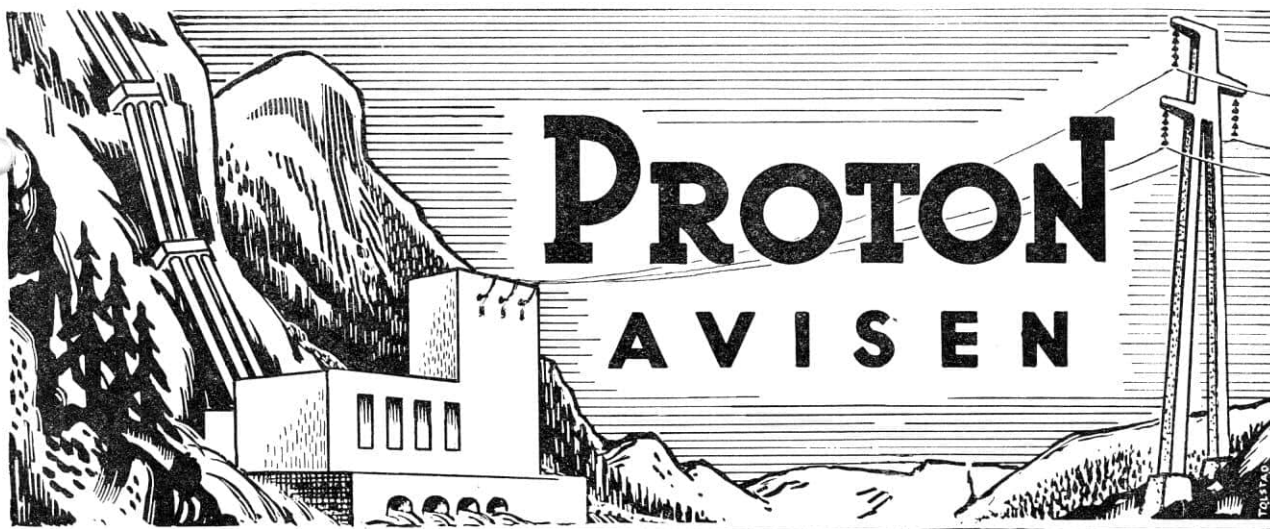

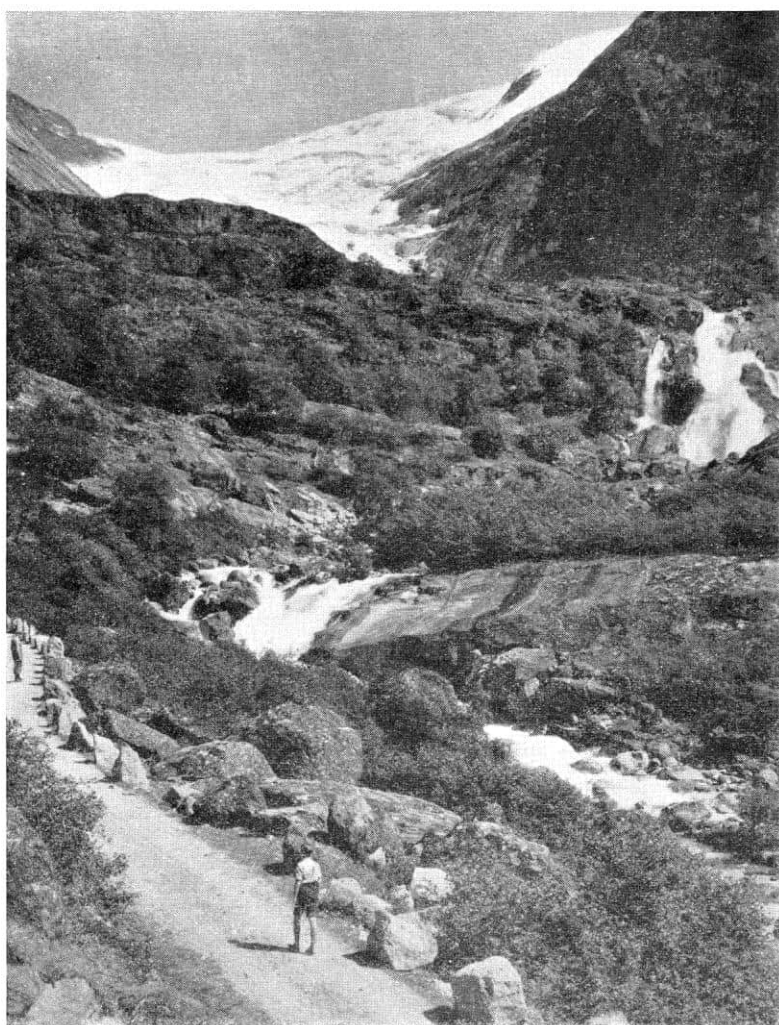

BEDRIFTSORGAN FOR A/S PROTON

Nr. 2

JUNI 1949

2. årg.

Norge, Norge
hytter og hus og ingen borge
blidt eller hårdt
du er vårt, du er vårt
du er fremtidens land.

SOMMERFERIE

Hvilken herlig følelse hviler det ikke ved tanken på dette ord. Etter en lang vinter lengter vi til sommer, ferie og avkobling. Vi trenger hvile for kroppen, og vi trenger til et åndelig fornyet sinn.

Alt arbeide både kroppsarbeide og åndsarbeide er et forbruk av krefter. Ved rikelig ernæring kan arbeidsytelsen økes i høy grad. Men selv den rikeligste ernæring kan ikke erstatte hvilen. Før eller senere melder trettheten seg i form av ulyst eller motvilje mot arbeidet, søvnighet og uopplagthet. Er en nødt til å fortsette å arbeide videre tross begynnende tretthet, inntreffer sterkere ulystfølelse. En blir irritabel, rastløs, farer sammen ved sterke lyder eller plages av vedvarende støy. Det rette forhold mellom arbeide og hvile er dessuten ingen konstant faktor, men vil være avhengig av arbeidets art, krefter, alder og en rekke faktorer som gjør seg gjeldende under arbeidet. Jo mere anstrengende og krevende arbeidet er, åndelig eller legemlig, dess lenger tid tar det oss å komme i balanse igjen.

Hva naturgleden betyr for oss teknikkens bytrette mennesker kan ikke vurderes høyt nok. Den bevisste nytelsen ved å kjenne seg fri, tryggheten ved å vite at ingen bestemmer tempo og mål, tilfredsstillelsen ved å bruke kroppen uten å være kommandert til det og den sunde selvfølelsen det gir å vite at solen og den friske luften og skjønnhetsinntrykkene er allemanns eie, alt dette er aktive gledebringere for oss alle.

Feriene skal reparere på slitasjen, den legemlige og den mentale — de skal fornye våre sinn gjennom nye inntrykk og opplevelser — og endelig *samle* familien.

Vi kjenner den følelsen at noen uker før ferien synes en mere uopplagt enn noen gang ellers. Ikke alltid fordi en virkelig er det, men

dels fordi »en lengter etter å være det« og særlig fordi elastisiteten i menneskenes sinn nok evner å tøyne vår utholdenhet nokså langt, men mindre og mindre effektivt jo nærmere vi er hvileperioden. Derfor vil en også merke at før ferien kommer, kan en i ukevis hvile ut mentalt på den forhåndsgleden at den skal komme og ved de forberedende planleggelser av selve ferietiden.

Her er vi inne på et viktig men forsømt område. En ferie bør planlegges. Vi bør spørre oss selv og avgjøre sammen med familien hva vi slitte og utkjørte mennesker av i dag hviler ut på. Er det på nye vekslende reiseinntrykk, ukjente opplevelser, spenning for morgendagen — alt dette som kan feie de gamle støvete inntrykkene ut av sinnene våre og fylle dem med nytt opplevd stoff? Eller er det å la legeme og sinn falle til ro, løst fra dagens slitt og forjagede tempo? Det er umulig å svare på dette fordi menneskenes mentalitet er så forskjellig og fordi tilvenningen spiller så stor rolle her som overalt ellers, men stort sett kan en nok si at for de mennesker som året igjennom lever under et enerverende arbeidspress for dem, vil en rekreasjon under rolige forhold være naturligst og rikest på hvile mens det for andre i monotont og ensformig arbeide vil være rimelig å fylle ferietiden med nye og vekslende inntrykk fra natur og andre mennesker.

Det er desverre nødvendig å nevne at en fullgod utnyttelse av feriene ofte er et økonomisk spørsmål for en familie. Det blir ofte å telle på knappene: Hva har vi råd til?

Så vil vi da ønske alle Protoner og hele familien med en riktig god sommer og en herlig ferie. Måtte dere alle etterhvert komme tilbake til det daglige strev med fornyede krefter og sol i sinnet.

Et 100 års minne.

Rosenkrantzgt. 11.

Vi har rotet litt i dokumentene for nr. 11 og da det nå er 100 år siden nedennevnte naboskjønn ble holdt, har vi fornøyelsen av å gjengi ordlyden:

Christian Hendrik Grosch,

Stadsconducteur i Christiania,

gjør vitterligt Aar 1849, den 3de Juni, blev en lovlig Kart- og Opmaalingsforretning afholdt over en Deel af Qvæstor Colletts Grund No. 9 i Pilestrædet og administreret af undertegnede i Overværelse af Vidnerne Halvorsen og Christensen og vare alle Bedkommende indvarslede efter Berammelse som indtages her saalydende:

„Efter Requisition af Hr. Qvæstor Collett ifølge paragraf 56 i Lov angaaende Bygningsvæsenet i Christiania af 8de September 1842, bliver en Kart- og Opmaalingsforretning at afholde Onsdagen den 3de Juni d. a., 5te. Eftermiddag over en Deel af Løkken No. 9 i Pilestrædet, hvorfor saavel bemeldte Grund Eier Herr Qvæstor Collett og Snekermester Ole Andersen i Pipervigen som de tilgrændsende Tomters og Grundes Eiere, herved indvarsles, der og da at afgive Møde, for at paasee Grundens Grændser rigtigheden paaviste og iagttage deres Tarv. — Christiania, den 2den Juni 1849 E. H. Grosch. Til Vidner ved bemeldte Forretning opnaevnes herved Raadstuejener Halvorsen og Bytjener Christensen. Opnaevnelsen betalt med 2 — to — Ort. Christiania u. t. M. A. Thrap. Undertegnede bevidner, at denne Berammelse er lovlig forkyndt Aar 1849. Lovligt Barsel indtages N. Collett. Mig lovlig forkyndt E. Rustad. Som Laugværge E. Maschmand. Lovligt Barsel modtaget O. Andersen. Mig lovlig forkyndt J. B. Døderlein. Lovligt Barsel vedtaget N. Grue. Som Laugværge P. A. Smebye“.

Ved Forretningen mødte Eieren Qvæstor Collett og erklærede at have solgt en Deel af sin Grund til Snekermester Ole Andersen der ligeledes mødte. Endvidere mødte Bankfuldmægtig Døderlein paa sin Faders Begne og Apotheker E. Maschmand paa Enkefru Rustads Begne, hvilke tvende sidstnævnte dog igjen forlode Forretningen til Opstikningen var fuldendt og Opmaaling og Protocollation havde fundet Sted, — endelig mødte P. And. Smebye, Blikkenslager, paa Madame Grues Begne. Qvæstor Collett forlangte den solgte Grund saaledes udstykket, at dens østlige Side ligger i den Gadelinie som forhen er bestemt at gaae ind imellem Professor Heibergs og Madame Grues Gaarde og være 25 Alen lang fra sidstnævnte nordøstlige Hjørne. At dens nedre Side skal ligge paralel med den Gadelinie som er bestemt at gaae i Forlængelse af Universitetets Udhuse og at dens vestlige Side skal ligge vinkelret paa den sidstnævnte. Efterat Grundens Grændser saaledes vare udstukne, bleve de maalte og fandtes imod Nord 100 Alen,

mod Vest 39 Alen 2 Tom, imod Syd 101 Al. 8 Tom og imod Øst 25 Alen. Diagonal- og Nordlinie bleve at affætte efter det ældre Kart og dette Stykkes Kvadratindhold udgjør 3166 □ Alen. Det bemærkes, at den sydlige Side ikke fandtes aldeles lige, men at dens Bøininger bleve maalte ved Ordinatore og Absiser, de første til Husenes Grundmure eller hvor Bordklædning havde til Overliggeren. Denne Linies Form bliver i større Maal paa Kartet at angive med de til dens Construction bestemte Maal. Endvidere bemærkes paa Forlangende at det sydvestre Hjørne af denne Grund ligger paa Bagvæggen af Herr Bankbogholder Døderleins Gaard i 23 Al 7³/₄ Tom's Afstand fra det nordvestlige Hjørne af den i dette Aar paa Enkefru Rustads Grund opførte og med Brandmur beklædte Staldbygning, maalt langs den nordlige Grændse af hendes Grund og den bordklædte Væg af Døderleins Grund. Qvæstor Collett bemærkede at den oprindelige rette Grændselinie imellem hans Grund og Bankbogholder Døderleins bebyggede Tomt enten under Bebyggelsen eller senere ved Husets utglidning er saaledes forrykket til Skade for ham, at han saae sig foranlediget til at reservere Ansvar fra Døderleins Side, ligesom han derfor gjorde lignende Reservation med Hensyn til at Baghusets Beklædning samt Brandbord hænger ut over hans Grund, som overlod forøvrigt til Kjøberen af den her opmaalte Grund at iagttage sit eget Tarv i saa Henseende, ligesom det var en Selvfølge at Kjøberen overtog de Lomgaranten paaliggende Pligter til den hele Tomt. Denne Tilførsel vil Lomgaranten ogsaa have anseet gjort forsaavidt det ved nærmere Undersøgelse maatte befindes at der ved Bebyggelsen af Enkefru Rustads Grund maatte være gaat ind paa Lomgarantens nu til Snekermester Andersen solgte Grund, hvilket han antager at være Tilfældet. — Madame Grue forbeholdt for sit Bedkommende alt lovligt. — Da Ingen forlangte mere tilført, blev Forretningen oplagt og sluttet. —

E. H. Grosch Halvorsen Christensen

Litt av hvert om nr. 11.

I gamle dager kaltes området mellom Pilestrædet, Karl Johans gate og Universitetsgaten for *Brochmannsløkken*. Denne løkke sees å være tilskjøttet svensk major Ugglå den 18 august 1836 for 9500 spdr. og ble senere kjøpt av Qvæstor Collet.

Ved kartforretningen i 1849 var eiendommen her 3166 alen (1 alen = 0,6275 m) men da det senere måtte avgis en del grunn, er det nåværende kvadratinnhold 876 m². Tomten var i 1849 omgitt av Madame Grues Løkke, Gr. No. 62 B, Enkefru Rustads Løkke Gr. no. 61, Bankfuldmægtig Døderleins Gr. No. 60 og Qvæstor Collets Grund No. 9

Rosenkrantzgt. 11.

Pilestrædet. Eiendommen var egentlig parsell av Pilestrædet no. 9 og først da Rosenkrantzgaten ble opparbeidet og ferdig 28 mars 1859 fikk vi nr. 11.

Det har sikkert vært idyllisk i nr. 11 i gamle dager, det tyder i hvert fall følgende utdrag av skjøte 17 desember 1874 på:

»Tilfælde av at Haven bebygges, tilhører de der-værende Trær og Bassinet Sælgeren Tandlæge Nagel der under enhver Omstændighed skal eie den høie Ask.«

Det kan være ganske interessant i denne forbindelse å ta med hvem som har vært eiermenn av nr. 11:

1. Snedkermester Ole Andersen skjøte fra Qvæstor B. A. Collet av 22 juni 1847 for 20 000 spdr.
2. Examinatur Juris S. Bochle ved auksjonsskjøte av 10 august 1849, for 4000 spdr.
3. Mursvend H. Gutormsen ved mageskifteskjøte av 5 september 1849 for 4847 spdr.
4. Sagfører Johan Frode Pettersen ved kjøte av 24 oktober 1856 for 8000 spdr.
5. Tandlæge L. Nagel skjøte av 13 september 1859 for 14 000 spdr.
6. Kammager W. Jordan skjøte av 16 desember 1874 for 17 000 spdr.
7. Trælasthandler Arne Arnesen skjøte av 29 oktober 1875 for 18 250 spdr.
8. Byggmester Erik Olsen skjøte av 8 desember 1877 for kr. 72 000,00.
9. Aktieselskapet Carl Johans gate 35 skjøte av 19 april 1898 for kr. 190 000,00.
10. Bygmester Erik Olsen ved kjøte av 4 mai 1900 for kr. 70 000,00.
11. Norsk Aktieselskap Siemens Schuckert skjøte av oktober 1911 for kr. 140 000,00.

Ved århundreskiftet sees Indredepartementet å ha leiekontrakt på 4. etasje, og da vårt firma overtok i 1911 holdt det kjente firma Solberg & Røren til i 1. etasje, samtidig som Koefods Hotell ble drevet i samme gård. Ved ombygningen i 1911 ble det gjort store forandringer og den senere historie kjenner vi.

Sivilingeniør-titelen

blir akademisk titel.

Titelen »sivilingeniør« skal nå innføres for alle kandidater fra Norges Tekniske Høgskole og jevnbyrdige undervisningsanstalter og beskyttes ved lov. Titelen skal dog ikke gjelde arkitekter som er uteksaminert fra NTH.

Kirke- og Undervisningsdepartementet har 8 april framsatt forslag om endring i loven om Norges Tekniske Høgskole. Høgskolelovens § 7 foreslås gitt en slik utforming at alle ingeniørkandidater fra Høgskolen, og ingeniører uteksaminert fra visse utenlandske universiteter, tekniske høyskoler eller akademier, nærmere fastsatt av Kongen, får bruke titelen sivilingeniør som akademisk titel. Både professorrådet ved NTH, Den Norske Ingeniørforening og Norges Ingeniør- og Teknikerorganisasjon har erklært seg for en slik lovendring.

NTH og N.I.F. ønsket dog at bergingeniørene skulle skilles ut og benytte bergingeniørtitelen, fordi denne titel er brukt i de andre nordiske land. NITO protesterte mot dette forslag med den begrunnelse at bergingeniør er en yrkestitel, og departementet har sluttet seg til dette standpunkt, idet det anfører at skulle kandidater fra en enkelt avdeling gis en særskilt betegnelse, måtte man også ta konsekvensen herav for de andre avdelingens vedkommende og innføre betegnelse elektroteknisk, kjemi- og maskingeniører og dessuten teknisk fysiker.

Hva angår titelen for arkitekter som er uteksaminert fra NTH, så har Norske Arkitekters Landsforbund ikke funnet det hensiktsvarende å søke innført noe tillegg til titelen »arkitekt« for disse eller for kandidater fra andre jevnbyrdige undervisningsanstalter.

Konsern-Infomasjon.

Avisens oppgave er å bringe flest mulige opplysninger til firmaets medarbeidere. Ikke alle kjenner våre søsterfirmaers oppbygning, organisasjon og virksomhet og vi vil i tiden fremover bringe en artikkel om hvert firma og vi starter med:

EGA

ELEKTRO-GENERATOR AKSJESELSKAP

Firmaet Elektricitets-Aktieselskabet AEG ble etablert i 1898 som et agenturfirma for AEG, Berlin, og ble norsk aksjeselskap i 1901. Firmaet har således gjennom 50 år innarbeidet seg på det norske marked.

Ved Bergens Telefonkompagnis overtagelse av firmaet ble navnet forandret til

Elektro-Generator Aksjeselskap (EGA)

Firmaets hovedkontor er i Oslo med en filial i Bergen og faste representanter i Trondheim og Stavanger, likesom det også har representanter i en rekke andre byer.

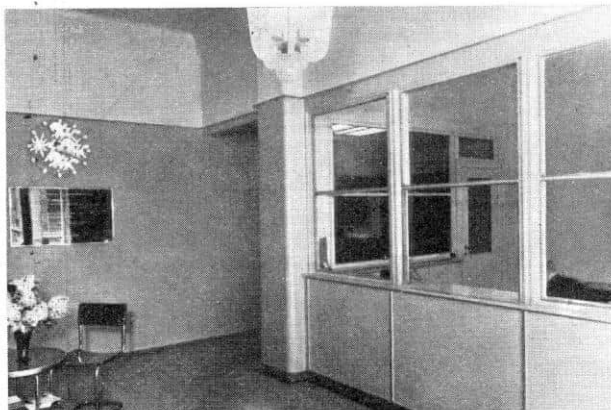
EGA OSLO's aksjekapital utgjør kr. 1 350 000,00, mens EGA BERGEN har en aksjekapital på kr. 150 000,00.

I EGA OSLO er i dag ansatt 145 funksjonærer og 229 mannlige og kvinnelige arbeidere, tils. 374.

EGA's hovedkontor Øvre Vollgt. 11, Oslo.

EGA OSLO består foruten av direksjonen (direktør Lars Uchermann og direktør Leif Rognlien), som har den daglige ledelse, av følgende avdelinger:

Resepsjonen i hovedkontoret.

Teknisk avdeling (T).

Salgsavdeling (S) for elektrisk materiell.

Innkjøpsavdeling.

Radiosalgsavdeling (R) for radiomateriell.

Merkantil avdeling (Merk.).

Radiofabrikk (Rf).

Sterkstrømsverksted Vollgt. (Vd/V).

Sterkstrømsverksted Pilestredet (Vd/P).

Målerverksted (Mvd).

Radioverksted (Rvd).

1) Teknisk avdeling (T),

(Overing. A. Bruun),

planlegger, leverer og monterer komplette elektriske kraftanlegg, fordelingsstasjoner, elektriske anlegg for industri, skipsfart, baner, sporveier, trolleybusser, elektriske dampkjeler, elektriske hus- og fabrikkinstallasjoner m. m. — Leveringene er, særlig hva høyspenningsmateriell angår, for en stor del basert på egenfabrikasjon. Til avdelingen hører et større elektrisk verksted. — Teknisk avdeling er i sterk vekst og er sikret betydelige arbeidsoppgaver for flere år.

2) Salgsavdeling (S),

(Salgssjef B. A. Johansen.)

Denne avdeling omsetter vanlig installasjonsmateriell, kabler og ledninger, elektriske lamper, belysningsutstyr, motorer med tilbehør, elektrisk verktøy, elektriske målere og måleinstrumenter,

koke- og varmeapparater, kjøleskap og andre husholdningsartikler, isoleringsmateriell, akkumulatorer og batterier etc.

Avdelingen disponerer også et verksted for finmekanikk og har forøvrig representanter i landets større byer med kommisjonslager av Osram-lamper.

3) *Innkjøpsavdeling.*

(Innkjøpssjef K. Bjørnstad.)

Avdelingen besørger i første rekke innkjøp av materiell til Salgsavdelingen. For firmaets samtlige avdelinger bearbeider Innkjøpsavdelingen alle søknader i departementet om tildeling av valuta.

4) *Radiosalgsavdeling (R),*

(Salgssjef F. Sahlqvist),

omsetter radiomottakerne TELEFUNKEN, radiatorer og radiomateriell. Mottakerne fabrikeres i egen fabrikk.

Avdelingens akkvisisjon understøttes foruten av EGA's salgskontorer i Bergen, Trondheim og Stavanger, også av kommisjonærer fordelt over hele landet. Disse kommisjonærer holder normalt et lager av apparater, rør og materiell.

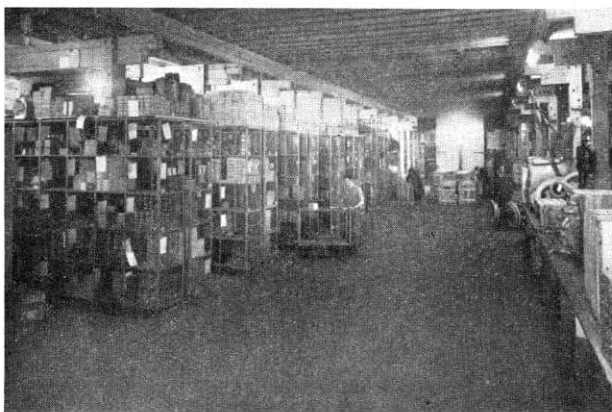
5) *Merkantil avdeling (Merk.),*

(Kontorsjef A. Søby),

omfatter bokholderi

kasse,
avregning for de forskj. avdelinger,
lønningskontor,
lagerhold,
arkiv,
postekspedisjon.

I det forhennevende »Stålverket« på Kampen har EGA sitt hovedlager. »Stålverket«s svære haller har vært brukt til alt unntatt det de var bestemt til: stålverk, og her har nu EGA 1600 m² til rådighet. Lastebilene kan kjøre rett inn på lageret og levere og ta inn varene — under tak. Kapasiteten er omlag 4000 utgående ekspedisjoner i måneden.

1ste etasje i hovedlageret.

2den etasje i hovedlageret.

6) *Radiofabrikken (Rf),*

(Ingeniør Rynning),

som er modernisert og nyinnredet, har normalt en kapasitet på ca. 10 000 apparater pr. år. Fabrikken har eget laboratorium.

Interiør fra radiofabrikken.

7) *Sterkstrømsverkstedet,*

(Ing. H. C. Hansen, ing. Bj. Hellum),

som i 1948 ble utvidet ganske betydelig, produserer sterkstrømsmateriell. Når verkstedet til høsten flytter over i nye lokaler i det nye Rosenborgkomplekset, vil kapasiteten øke sterkt. Både arbeidsstokken og maskinparken vil bli betraktelig utvidet. Verkstedet får her fullt tidsmessige lokaler med en gulvflate på tilsammen ca. 3000 m². Innredningen blir selvsagt fullt moderne både hva det tekniske og det sanitære angår. Det blir stor luftig spisesal, garderobe, dusjanlegg, vaskerom osv. (I »modergården«, Øvre Volgt. 11, har arbeidsstokken økt så kraftig at det er med lettelse EGA-ene ser fram til å få mer »albuerom«). Verkstedet skal fortrinsvis fabrikere sterkstrømsapparater.

8) *Målerverkstedet (Mvd)*

er et spesial-service-verksted med komplett utstyr for justering av elektriske målere, instrumenter og motorbeskyttelsesbrytere etc. Her fabrikeres også apparater for spesialøyemed. Foruten teknikere, beskjeftiger målerverkstedet spesialutdannede montere og læregutter.

9) Radioverksted (Rvd)

utfører service og reparasjon av radioapparater etc.

10) EGA, Bergen.

(Disp. E. Bruun Christiansen, overing. Chr. Kjær.)

EGA BERGEN's-organisasjon er i det store og hele oppbygd som EGA OSLO, bare i mindre målestokk. Selskapet har dog ikke radiofabrikk, mens sterkstrømsverkstedet skal utvides ved første anledning. EGA BERGEN beskjeftiger i dag 31 funksjonærer og 45 arbeidere, tilsammen 76. Det er således i EGA ansatt tilsammen 450 personer.

EGA-klubber.

Følgende klubber er i virksomhet:

Verkstedsklubben.
Montørklubben.
Radiofabrikkens klubb.
Funksjonærforeningen.
Sportsklubben.

Funksjonærklubben har f. eks. arrangert billige teateraftener og nylig sto den for en week-end-tur til Mår Kraftanlegg, hvor EGA-ene fikk anledning til å se resultatene av sitt arbeid. Foreningen arrangerte i vinter også »Kjenn ditt firma«-møter, med foredrag, lysbilder og omvisninger i fabrikk, lager og verksteder.

EGA-ene har eget sangkor, som holder øvelser hver uke under Aksel Bøhlers taktstokk. Koret har jevnlig små »sangerfester« og utflukter, hvor både aktive og passive sangere er med.

Sportsklubben arrangerer bedriftskonkurranser både i sommer- og vintersport og premiene for prestasjonene blir så utdelt ved den populære årlige sportsfest. Klubben har gjort seg »fordelaktig bemerket« i konkurranser også utenfor firmaet.

Så var det våre merkantile kunnskaper.

Til skriftlig eksamen ved Norges Handelshøyskole ble i år gitt følgende oppgaver:

I teoretisk samfunnsøkonomi: »Gi en framstilling av prinsippene for oppstilling av nasjonalregnskap. Vis deretter hvorledes et nasjonalregnskap kan gi bidrag til analysen av noen sentrale samfunnsøkonomiske problemer«. I praktisk samfunnsøkonomi var oppgaven: »De funksjoner som de ikke seddelutstedende banker utfører i nutidens økonomiske liv.« I teoretisk bedriftsøkonomi: »Gi en oversikt over de problemer en må ta stilling til ved start av ny industribedrift. Gjør spesielt rede for de problemer som knytter seg til beregningen av kapitalbehov og produksjonskostnader.« I historie: »En norsk eksportnæring, dens historie og utvikling til nutiden.« I geografi: »Naturgitte forhold som begunstiger eller hindrer utbyggingen av jernbaner, havner og andre kommunikasjoner i Afrika, Nord- eller Sør-Amerika. Hvorledes og i hvilken utstrekning er fordelene blitt utnyttet og vanskelighetene overvunnet.«

Det er ikke småtterier som kreves og vil man gå i gang å løse disse for seg selv, så vær så god.

Proton Magnetofon.

Som kanskje de fleste i firmaet vet, er der på produksjonsverkstedet utviklet og bygget magnetofoner for produksjon og salg i Norge. Proton-Avisen har tidligere inneholdt en teknisk artikkel av ingeniør Rolfsjord om magnetofonen i sin alminnelighet. Vi har henvendt oss til ingeniør E. Bull for å kunne gi firmaets medarbeidere litt nærmere opplysninger om arbeidet på dette nye felt.

— Hvordan er det, ingeniør Bull, blir vi de eneste her i landet til å lage magnetofoner?

— Nei, dessverre. Når det dukker opp en ny artikkel, som er interessant ikke bare fra teknisk men også fra merkantilt synspunkt, vil mange forskjellige fabrikanter kaste seg over saken. Slik er det også med magnetofonen. Da de norske radiofabrikanter fant ut at det var en interessant artikkel, var det mange som ville fabrikere magnetofoner.

— Vet De hvilke andre firmaer som skal fabrikere apparater?

— Såvidt oss bekjent er Tandberg i Oslo og Edda i Trondheim i gang med å forberede fabrikkasjon. I Oslo har også Elektrisk Bureau fått begrenset lisens til fabrikkasjon av magnetofoner.

— Har vi patent på magnetofonen?

— De eldste patenter som er tatt opp på magnetofon i Norge skriver seg fra 1934. Siden den tid har det vært en kolossal utvikling og det er stadig kommet nye patenter. I tidsrommet fra 1941 og utover er det tatt ut en del viktige patenter. Disse patenter ble tatt ut av AEG og etter krigen er eiendomsretten til patentene tilfalt Direktoratet for fiendtlig eiendom. Direktoratet for fiendtlig eiendom har opprinnelig gitt oss lisens på magnetofoner av enhver art bygget på disse gamle tyske patenter. Imidlertid har Direktoratet for fiendtlig eiendom også gitt en begrenset lisens til De Norske Radiofabrikanter Patentkontor. Denne begrensede lisens tillot de norske radiofabrikanter å bygge magnetofon for bruk i forbindelse med radioapparater dog har vi enerett på kommersielle magnetofoner dvs. magnetofoner for kontorbruk, offentlig bruk som kringkastingssendere o. l. Direktoratet for fiendtlig eiendom har også gitt en lisens til Elektrisk Bureau. Denne lisens er begrenset på samme måte som lisensen til radiofabrikantene.

Vi har arbeidet med spørsmålet om fabrikkasjon av magnetofoner siden krigens slutt og har gjort en del nyutviklinger. Vi har søkt eget patent på en del av disse nye ting. Hva disse forbedringer går ut på kan vi selvfølgelig ikke si på det nåværende tidspunkt, men det vil jo komme for en dag når salget er begynt.

— Og når kan vi starte salget av dette nye vidunder?

— Dette må salgsavdelingen svare på, men vi har overfor salgsavdelingen stillet i utsikt at en del demonstrasjonsapparater skal leveres umiddelbart etter sommerferien og seriemessig produserte apparater skal leveres etter at vi har flyttet inn i nybygget, altså fra august/september og utover.

— Tror De det vil bli stort marked for magnetofoner?

— Det er like vanskelig å svare på dette spørsmål som det ville være å svare på det samme spørsmål angående fabrikkasjon av radioapparater i 1920. Etter meddelelse fra Amerika synes det som om magnetisk lydopptaking er i ferd med å bli siste skrik. Omsetningen på apparater av denne type er således steget fra 0 til 40 000 000,00 dollar i løpet av 3 år.

— Blir apparatene kostbare?

— Prisene vil selvfølgelig variere for de forskjellige typer. Et apparat som har meget høy kvalitet vil selvfølgelig bli forholdsvis dyrt. Prisene på radiomottakere varierer også meget sterkt fra kostbare luksusapparater til folkemottakere. Med tiden vil vi kunne levere magnetofoner i forskjellige utførelser og det får da bli Prisdirektoratets sak å fastsette hva vi får ta for de forskjellige typer.

— Til slutt et lite spørsmål: »Kan det bli tale om eksport i fremtiden?»

— Vi har vært i kontakt med interesserte kjøpere i flere land, og vi regner med en viss eksport, delvis av ferdige apparater, delvis av halvfabrikata. Det kan også være mulighet for fabrikkasjon på lisens etter våre tegninger i visse land. Foreløpig må vi konsentrere oss om å dekke behovet på hjemmemarkedet.

Før neste nummer av Proton-Avisen håper jeg å kunne vise Dem den løpende fabrikkasjon i våre nye lokaler.

— Takk for opplysningene, Bull, vi kommer gjerne igjen for både å se og høre.

g.

Høyere matematikk.

— Hr. sjef, sa visergutt Pilesen, så strengt som jeg arbeider synes jeg at jeg burde få et lite lønns-pålegg.

— Arbeider De så meget da, Pilesen?

— Ja, jeg henger i som en hund.

— La meg se, det var jo 366 dager i fjor, ikke sant?

— Jo visst.

— Nå, De sover åtte timer i døgnnet, ikke sant?

— Jo.

— Det blir en tredjedel av året — 122 dager. Altså gjenstår 244 dager.

— Stemmer.

— 8 timer pr. dag har De jo fri — det utgjør 122 dager til. Altså 122.

— Meget riktig.

— Om søndagene arbeider De jo heller ikke, og det utgjør 52 dager. Det gjenstår således 70.

— Hm. — Ja.

— Lørdagene arbeider De jo bare halv dag, så der går bort 26 dager — vi har igjen 44.

— Jaha, jaha, ja visst ja.

— Fjorten dager hadde De jo ferie?

— Jo, det hadde jeg.

— Igjen 30 dager. Så har vi jo 9 helligdager om året, så der gjenstår nye 21 dager.

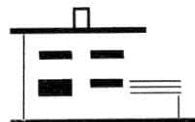
— Ahm, hm, jo-o!

— Fem dager var De jo syk. Det blir 16 dager igjen, ikke sant?

— Jo-o-o-o.

— Og så har De hver dag en time spisepause, til sammen 15 dager. Altså er det bare en dag igjen, og det var 1 mai, da var De fri.

Det var bra for Dem, Pilesen, at det var skuddår i fjor, ellers ville det ha manglet en dag.

Proton Selvbyggerlag.

I disse husnødens dager treffes det mange tiltak for å råde bot på de fortvilte forhold. Også innen Proton er det mange som har det vanskelig med hus, og det er forståelig at de nødstilte vil være med på ethvert forsøk som kan avhjelpe situasjonen. Der er i Oslo dannet et Proton Selvbyggerlag, og vi har henvendt oss til lagets formann, sterkstrømmonter *Edvin Pedersen*, for å få nærmere orientering om om lagets arbeide.

— Kan De fortelle litt om Selvbyggerlaget, Pedersen. Hvor mange medlemmer har det?

— Før det siste sirkulære ble sendt ut til kontorene hadde vi ca. 40 stykker. men det blir nok flere siden. Det er valgt et foreløpig styre bestående av Arvid Johansen, Per Norli, Arne Eriksen og meg. Når funksjonærene kommer til, vil det bli berammet et nytt møte.

— Kan alle være med?

— Ja, men de mest trengende vil eventuelt komme først i rekken. På grunn av tomtespørsmålet melder vi oss inn i OBOS. OBOS har nemlig forkjøpsrett i kommunen til alle tomter i Oslo og omegn. Det er jo tomter det først og fremst står på, og det beste var om vi kunne skaffe oss disse selv. Styret har vært rundt for å kjøpe, men dessverre har det ikke blitt noe resultat. Vi håper på firmaets støtte i det videre arbeide.

— Og når tomtespørsmålet er i orden?

— Så må vi få godkjent tegningene og deretter søke lån i Husbanken. Når Husbanken har gitt tilsagn, må en i byggetiden låne penger i en eller annen bank. Når bygget er ferdig betaler så Husbanken lånet. Tomtene tar vi ut med gravemaskiner og husene blir ferdighus eller standardhus.

— Hvor store blir husene?

— Det er tenkt to typer. Enebolig 1½ etasje, 50 kvm grunnflate og 80 kvm gulvflate samt 2 mans boliger horisontalt eller vertikalt delt med 80 kvm gulvflate.

— Regner De med at medlemmene kan utføre noe arbeide selv?

— Ja, det er sikkert, er en hendig og allsidig kan en gjøre meget selv og utgiftene blir mindre. En kan gjøre atskillig håndlangerarbeide som f. eks. å ta ut tomten, være med å støpe grunnmuren, bære materialer. Og er en litt snekkerkyndig er det atskillig som kan gjøres så vel utvendig som innvendig. Malerarbeide kan en f. eks. gjøre selv. Montørene kan gjøre alt det elektriske anlegg, hvis firmaet anmelder arbeidet. I det hele tatt det beror på en selv hvor meget som kan gjøres med eget arbeide.

— Hva regner De i leie?

— Det er umulig å si i øyeblikket, fordi det er så mange ting som spiller inn, men med det nedskrivningsbidrag som ytes, vil leien antakelig månedlig ligge på kr. 1,20 pr. m² gulvflate.

— Og hvor meget anslår De byggeomkostningene til?

— For enmannsbolig har vi tilbud som ligger mellom kr. 35 000,00 og 45 000,00. Så står det da til enhver ved eget arbeide å bringe prisen mest mulig ned.

— Når begynner så arbeidet?

— Dessverre, det er håpløst å si. Det er disse tomene det hele står på. Men jeg vil samtidig benytte anledningen til å be alle som måtte ha muligheter for å skaffe tomter å gi oss et lite vink.

— Takk for opplysningen, Pedersen, og lykke til med arbeidet.

g.

Ultralyd — den nye helbredelsesmetode.

Den nyeste behandlingsmetode i den ekstrasjoniske medisin er ultralyd. Det dreier seg imidlertid ikke om bestråling slik som ved røntgen, kortbølger, diatermi, høyfjellssol og andre elektromedisinske lyskilder. Det norske språk har ennå ikke fått noe ord for den nye behandling, og det er vel tvilsomt om man får det. Det vil jo høres litt komisk ut hvis man kommer fra en behandling med ultralyd og sier at man er blitt »lydet«. I Tyskland har man allerede fått ordet »beschallt«, men så er det jo blitt tradisjon i Tyskland å lage ord av alt mulig, og i England diskuterer man spørsmålet om et ord som kan dekke begrepet, og det er bl. a. foreslått verbet »to ultravoice«. Om dette blir godtdatt og alminnelig vet man ennå ikke.

Ved behandling med ultralyd er varmevirkningen ikke det avgjørende. Den gode virkning man har kunnet merke i enkelte tilfelle, skyldes trykket og sugekraften som de celler som »bestråles« utsettes for.

Ved ultralyd forstår man lyd som det menneskelige øre ikke kan oppta. Menneskets øre opptar bare lyd som har svingninger fra 16 til 17 000 svingninger pr. sekund, men når svingetallet overstiger 17 000, kan øret ikke oppta lyden lenger, og vi snakker da om ultralyd.

Til medisinsk bruk benytter man lyd med svingninger på om lag 800 000 pr. sekund, og til dette benytter man elektrisitet med like høy svingning (vekselstrøm), og denne strøm bruker man til å sette en kvartspalte i svingninger. Det var franskmennene Langevin og Boyle som først fant den biologiske virkning av ultralyd i 1917, og amerikanerne Wood og Loomis var de første som framstilte apparater for frambringelse av høye frekvenser. Tyskerne Richter og Parow gjorde de første forsøk på mennesker i Martin Luthers Hospitalet i Berlin i 1939—40, og de oppnådde gode resultater på isjias og andre giktssykdommer. Det var på forhånd foretatt omfattende eksperimenter med planter, dyr o. l.

Det foreligger en rekke verker om virkningen av ultralydbehandling, og alle går ut på at resultatene er meget tilfredsstillende ved gikt og lignende betennelser, og gode resultater er oppnådd ved kroniske leddbetennelser (Arthrosis deformans) og ved hvirvelsøyteleforkalkning (Bechterewske syke). Det man særlig la merke til var at smertene ved disse sykdommer ga seg forholdsvis hurtig. Selv ved åreknuter har ultralyd utrettet det utrolige. Først og fremst har man konstatert at blodet strømmer mye lettere gjennom det syke vev etter at det syke stedet har vært behandlet med ultralyd. Kjertelbetennelser hos småbarn har vist helbredelse etter lett behandling. Forfrysninger, svære svulster og hodebetennelser har vist seg helbredelig ved ultralyd, og man vil i den nærmeste framtid oppleve en rekke overraskelser på området da ultralyd først i den aller siste tid er blitt alminnelig i bruk som legemiddel.

I vårt firma skal vi også forhandle dette apparat. Siemens Reiniger har en utgave som kaldes »Sonostat Junior« og er noen nærmere interessert har reklameavdelingen brosjyre.

Fritidssysler

2. Arne Bjørkvold.

På vår vandring etter et nytt objekt til denne spalte ble vi en dag nær »overkjørt« inne i porten i nr. 11 av den lille varebilen til sjåfør Bjørkvold.

— Hei, hei, Bjørkvold, hvordan går det? Blir det tid til noe annet enn å kjøre bil? Skal vi ta en prat om fritidssysler hvis det passer, eller kanskje De stikker oppom en dag?

— Ja gjerne det, bare jeg får tid skal jeg komme!

— Vel, så er det en avtale da.

Men det varte og rakk og tiden gikk. Det er mange i Proton som har liten tid, og vi har ikke vært riktig sikker på hvem som var firmaets mest opptatte mann. — Nå vet vi det. Etter i flere uker å ha drevet jakt på Bjørkvold og avtalt 19 møter uten resultat, ga vi ham opp som fullstendig håpløst intervjuobjekt. Så en dag like før avisen skulle gå i trykken, kom han heseblesende og ga tydelig til kjenne at vi lever i fartens og rastløshetens tid.

— Ja, puh, unnskyld, jeg skulle vært her før, men det har ikke vært sjanse på tid. Kundene går foran vet De og varene må ut. Kan vi greie dette på 5 min.?

— Vel Bjørkvold, alt for kundene. Vi går rett på saken. Når dagens slit er endt og De kobler arbeid og firma vekk fra tankene, er De i Deres fritid en like opptatt mann som i arbeidstiden?

— Ja, jeg tror å kunne si det. Opptatt og opptatt blir to forskjellige ting. I fritiden blir en jo sin egen herre og bestemmer selv tid og sted og hva jeg vil gjøre. Det å sitte i sofakroken får jeg sjelden tid til. Først og fremst er det hjemmet og familien som skal varetas. Jeg har to gutter på henholdsvis 4 og 6 år, og disse to karene har meget de skal fortelle meg, når jeg kommer hjem om ettermiddagen, foruten at de selvfølgelig skal ha meg med på dit og dat. I ferien blir det til at vi alle sammen drar av gårde ett eller annet sted for å få hvile og forandring. Da følger som regel husets kjeledegge, en ruhåret foxterrier, også med oss. Stelle med bikkja er også en hobby og ikke den minst morsomme.

— Apropos hobbyer, har De mange sådanne?

— Noen blir det. Først og fremst har jeg nå vært med i mannskor i snart 20 år. Det vil jeg si at er en ute av humør, så er det ikke noe som hjelper så godt som sangen. Den har gitt meg megen glede her i livet, og jeg håper å kune fortsette i koret i mange år ennå. Videre synes jeg fotografering er en morsom hobby, men dessverre blir det noe kostbart i lengden. En vokser straks et par sentimeter hvis en har fått prestert en del virkelig gode fotografier.

— I de lange vinterkveldene blir det vel litt andre interesser?

— Ja, en får vel si at det da blir litt mere utvidelse av den åndelige horisont. Jeg er formann i et studieutvalg og der behandler vi og diskuterer mange forskjellige emner. Det er svært utviklende og en oppdager straks at det er en masse her i verden en ikke vet. Utenom dette er jeg styremedlem i en fagforening, og det er ganske interessant å ta del i styre og stell.

— Hvordan er det med idretten da, Bjørkvold?

— Ja, noe aktivt blir det ikke lenger. Får ikke tid. Men se fotball må jeg. Som medlem av Skeid må jeg rundt å følge med klubben og på de store arrangements. Det blir atskillig spennende til sine tider, men det er fin avkobling for tanker og sinn å se på fotball.

— Vi får ta en sving utenom emnet, Bjørkvold. Liker De å kjøre bil og hvor lenge har De kjørt?

— Ja, la meg nå se. I 18 år har bilkjøring vært mitt daglige yrke og herav 13 år i firmaet. Den lille varevognen har jeg kjørt fra 1941, ja De husker kanskje under krigen at det var meg som lagde alle eksplosjonene nede i gården.

— Nei, hvordan det? Var De med i en sabotasje-gruppe?

— Nei, ikke akkurat det. Men vognen gikk med karbid, og av og til smalt det kraftig, ja til sine tider slik at jeg trodde vi var gått i lufta. Det var en fæl tid, karbidlukten gikk til hodet og skaffet meg mang en gang dundrende hodepine. Det er slitsomt å kjøre bil. Dagen blir altfor kort når en f. eks. har 25 kolli til kunder, ilgods, rutebil, ekspress etc. Men det gjelder jo å ha godt humør,

— Har De til slutt ellers noe spesielt?

— Det var en liten ting som kanskje kunne være av interesse nemlig å gjøre flere oppmerksom på Teknisk Museum. Det er et sted hvor jeg ofte legger ruten og blir aldri lei av å se meg om. Hver eneste gang finner jeg noe nytt og det er fabelaktig å se utviklingen på de forskjellige områder. Når en er ansatt i et teknisk firma, er Teknisk Museum det beste lærested jeg kan tenke meg. Jeg vil anbefale alle som ikke har vært der å avlegge et besøk. For en årskontingent av kr. 5.00 har en adgang så ofte en vil.

— Takk for opplysningene, Bjørkvold, så kjører vi i vei igjen, De med bilen og vi med å skrive intervjuet.

g.

Verdens største telefonkatalog.

Telefonselskapet i New York skal i nær framtid sende ut den nye telefonkatalogen for Manhattan. Den kommer uten tvil til å bli den tykkeste i hele verden. Den blir på 1600 sider. Samtidig vil det bli utgitt en ny fagfortegnelse med 700 000 firmanavn fordelt på 2000 sider. Den nye katalogen trykkes i over en halv million eksemplarer og er et mønster på nøyaktighet. Trass i de 600 000 adresser og nummer antar man at tallet på trykkfeil ikke vil overskride seks hundre deler av 1 %.

Sammenlignet med den nye katalogen, virker den første telefonkatalogen for New York meget beskjeden. Den kom ut i 1878 og var på bare 1 side. Den inneholdt 271 nummer. I dag føres det i Stor-New York hver dag 22 millioner samtaler. Og alle telefonkataloger i kjempebyen tilsammen — de omfatter distriktene Manhattan, Brooklyn, Queens og Bronx — er på 8000 sider.

Arbeidsløsheten i USA fordoblet på 6 måneder.

Det blir stadig vanskeligere å få job i Amerika. De som er så heldige å ha en god post, klynger seg til den. Arbeidsløsheten er nå på tre og en kvart million, dvs. nesten dobbelt så stor som for et halvt år siden. Mange store bedrifter innskrenker antallet av funksjonærer og arbeidere.

Den offisielle statistikk viser 3 289 000 uten arbeid, mens tallet for seks måneder siden var 1 730 000 personer. Det laveste tall på arbeidsløse var under krigen med bare 22 500. Skulle utviklingen fortsette i samme retning som nå, ville antallet av arbeidsløse i 1950 være steget til seks millioner, men skriver USA News and World Report, dersom en nærmer seg dette tall, vil Kongressen ta seg av saken. Utsiktene til å få arbeid er ikke så mørke som i 1930-årene, men utvikler det seg som nå, vil hver tiende arbeider være på jakt etter arbeid neste år.

Gjennomsnittsarbeidsuken som for et år siden var 40,4 timer, er nå 38,9 timer. Ukelønnen stiger stadig og fagforeningene presser hardt på for videre lønnsstigninger. Så lenge produsentene kunne la forbrukerne betale for de stigende lønninger, gikk det, men dyre varer blir ikke solgt så lett og raskt lenger, og produsentene er derfor nødt til senke prisene og innskrenke produksjonsomkostningene ved å skjære ned tallet på arbeidere og funksjonærer.

Vil fjernsynet konkurrere ut radioen?

4 mill. mottagere i USA innen årets utgang.

Det er meget som tyder på at fjernsynet vil ha seiret totalt over radioen i løpet av 10 år. I det minste i Sambandsstatene.

Trass i nedgangen i kjøpeevnen viser salget av fjernsynsmottagere en stadig stigning. Det var 1,6 millioner apparater i bruk den 1 januar 1949, og innen årets utgang regner man med å komme opp i 4 millioner. For tre år siden var det 70 000. I 1955 vil det være installert 17 millioner fjernsynsmottagere, mener fabrikantene.

55 sender-stasjoner er allerede i virksomhet og 67 under bygning, mens 314 søknader om å få lov til å opprette senderstasjoner er under behandling. Om 6 eller 7 år vil det antagelig være 1000 sendere eller flere. Selv meget små byer vil få sine fjernsynstudioer, akkurat som de i dag har sin lokale kringkastings-stasjon.

En mottager koster i dag fra 1000 til 3000 kroner. Den kan betales i løpet av 18 måneder. Siden den sikkert hindrer et par kinobesøk hver uke, vil den faktisk betale seg selv.

En markedsanalyse viser at den store massen av kjøpere tilhører de mindre bemidlede grupper i samfunnet. 20 prosent av apparatene havner hos familier som ikke engang har telefon, noe som gjerne tas som tegn på fattigdom i Amerika.

Televisjonen gjør seg allerede sterkt gjeldende i møbelbransjen og ved hjemmenes innredning. Den har satt fart i salget av gode lenestoler. Den har forandret grupperingen av stuemøblene. Mens stuemøblene tidligere ble arrangert etter kaminen, plasseres de nå slik at man får størst mulig glede av fjernsynsmottageren.

Fjernsynet velsignes av de store religiøse organisasjoner og allslags foreninger som arbeider for å høyne moralen, fordi det konsoliderer familielivet og gjør det mindre fristende å søke fornøyer ute.

Fjernsynet er underkastet en streng sensur, langt strengere enn filmen. Man har endog satt i gang en kampanje for å få forbudt overføringen av boksekamper på grunn av den brutalitet man risikerer å bli vitne til. Men denne kampanjen har små sjanser til å føre til noe resultat, for av alle sportsutsendinger er de fra boksekampene de mest vellykte — iallfall så lenge man må nøye seg med de små skjermer de nåværende apparater er utstyrt med.

hindre at sykdommen bryter ut. Rasjonell beskyttelse mot brand er ikke brandvakt som går en runde en gang i uken, men forebyggende tiltak som hindrer at brand kan oppstå.

Og så er det alle de andre som det vil ta for lang tid å regne opp. Hvis alle disse kunne gi en fornuftig grunn til å motsette seg vaksinasjon så er det greit, men prøv først å motbevise den påstand som ekspertene kommer med om tuberkulosevaksine. Den påstand som er lagt til grunn for vaksinasjon av tusener på tusener av barn i Europa og resten av verden og den påstand som ligger til grunn for vaksinasjonsloven og alt det arbeide som daglig drives her hjemme for å bli kvitt tuberkulosen.

BCG-vaksinen (tuberkulosevaksinen) gir uten risiko og med meget små ulemper for den vaksinerte en meget god beskyttelse mot tuberkuløs smitte. Legg så dertil at sjansen for ulempene — en byld eller kvise på vaksinasjonsstedet — er mange gange så liten som sjansen for å få tuberkulose uten vaksinasjon. Og gå så en tur innom nærmeste sanatorium og spør en som ligger der hva som er å foretrekke.

Tuberkulosen er fremdeles vår viktigste folkesykdom og vi skal bli kvitt den, og dere skal hjelpe til alle sammen.

E. B.

DNL har husmorvikar.

Bl. a. for å hindre skoft blant arbeidere og funksjonærer.

DNL er vel det eneste selskap som har egen husmorvikar. Det er en av damene ved personalavdelingen som administrerer hjelpen. Den umiddelbare årsaken til at den nye funksjonæren ble ansatt var skoft blant de ansatte, skoft som simpelthen skyldtes at de var nødt til å stille hjemme fordi det var umulig å få hjelp i hjemmet under sykdom eller f. eks. like etter barnefødsel. Om kvinnelige eller mannlige funksjonærer og arbeidere selv er syke og ikke kan få stell og pleie — mange bor på hybel — så kan husmorvikaren i mange tilfelle være redningen.

Arbeidstiden for husmorvikaren skal ikke overstige 48 timer i uken, spise og hviletider iberegnet. Lørdag ettermiddag og søndag skal hun ha fri og en hverdag i måneden. Hun har fast månedslønn og uniformgodtgjørelse. For de ansatte blir hjelpen oftest gratis, men når det gjelder godt lønte kan DNL ta en avgift. 2 uker er maksimumstid, men i særlige tilfelle kan det gis spesiell tillatelse til overskridelse. I hvert enkelt tilfelle må det avgjøres hvor høpen er mest påkrevd.

Arrangementet har i praksis vist seg å være utmerket. Skoftprosenten gikk ned takket være husmorvikaren og de ansatte er meget fornøyd med den nye ordning.

Gode tiltak: Hobbyutstillinger.

På Christiania Spigerverk ble i mars holdt en hobbyutstilling og meningen var å vekke interessen for fritidssysler ikke bare i denne bedrift men også i andre firmaer. Utstillingen var meget interessant og de ansatte hadde virkelig klart å lage mange vakre ting på fritiden sin. Treskjærerarbeider, lamper, malerier, tegninger, musikkinstrumenter, duker, radio, møbler, leiker og en rekke andre ting var utstilt. En fortalte at hytta var hobbyen hans, noen andre hadde drevet det langt i fotokunsten, og 2 slektforskere hadde et bord for seg sjøl med bygdebøker, stamtavle og stamtre.

I mai ble det også holdt en utstilling av hobbyarbeider utført av funksjonærene ved Oslo Sporveier og Bærumsbanen. Maleriene var i flertall, men ellers var det fotografier, tegninger, snekkerarbeider, keramikk, malt porselen, broderier, smijerns- og treskjærerarbeid og prøver på bokbinding.

— En bedrift skal ikke bare være et sted hvor man arbeider 8 timer om dagen, sa direktør Mathiesen i sin åpningstale, en bedrift er blitt et samfunn for seg som er grunnlagt på samvirke for de enkeltes livsutfoldelse. Forholdene må legges slik til rette at man kan nå et slikt mål. Det vi kaller velferdsarbeid tar sikte på dette og er blitt en uhyre viktig sak. De mennesker er uheldig stilt som ikke kan kople av og som trekker med seg hjem bekymringer fra arbeidsplassen. Men på den annen side må det ikke bli spenning mellom arbeidet og fritiden slik at man ser på arbeidet som et nødvendig onde. Bedriftene må hjelpe til å få den rette balanse.

Vi har ved Oslo Sporveier en rekke organisasjoner som hjelper til å skape harmoni og nytte fritiden på riktig måte, og som er organisert av og blant personalet, men som får økonomisk støtte av bedriften. Det er idrettsforeninger, dramatisk klubb, sangforening, orkester, kunstforening, bridge- og sjakk-klubb osv. Administrasjonen og fagforeningsfolk støtter dette arbeid. Men det er mange hobbies som dyrkes personlig av hver enkelt i vinterkveldene og om sommeren utenfor disse klubbene, og det er disse arbeidene vi nu har funnet på å lage en utstilling av, sa direktør Mathiesen som takket funksjonærene som har villet være med på den.

Var ikke dette en idé for Nera — EGA — National Industri og Proton?

Det var engang . .

Det var engang en mann
som ikke tenkte på seg selv.
Det var engang en kunstner
som ikke stiftet gjeld.

Det var engang en kritiker
som hadde selvkritikk.
Det var engang en statistikk
som virkelig holdt stikk. —

Det var engang en advokat
på hvem man kunne stole.
Det var engang en lørdag
uten stor trafikk på Polet.

Det var engang en rutebil
som kjørte pent og riktig,
med passe fart i svingene
og ellers svært forsiktig.

Det var engang en dansk turist
som ikke kunne smile,
og ikke ville reise hit,
og rundt i landet bile!

NOLO.

Bergens-avdelingen.

For å gi arbeidere og funksjonærer et godt kjenskap til firmaets oppbygging starter vi i dette nummer en artikkelserie om avdelingskontorer og representanter.

Avdelingen i Bergen ble etablert i 1910 under navn *Norsk Aktieselskap Siemens-Schuckert, Afdeling Bergen*. Firmaet var en fortsettelse av Ostens Elektriske Forretning, og innehaveren av dette, ing. Harald von Osten, ble firmaets første sjef, inntil sin død i 1923. Han ble etterfulgt av ing. Sigurd Gran Kahrs, som sluttet i 1925. Virksomheten i disse år var ganske omfattende og man beskjeftiget en tid et personale på ca. 50 stk., herav ca. 30 montører. Bl. a. hadde man i tilknytning til firmaets øvrige virkeområder en ganske anseelig butikk. I de påfølgende nedgangsår fant man det imidlertid ikke regningssvarende med en avdeling på denne størrelse, og man gikk til en innskrenkning med sløyfning av butikk- og installasjonsvirksomheten. Firmaets distrikt, som hittil hadde omfattet hele det vestlige Norge, ble også etter hvert redusert. Ved opprettelsen av avdelingskontoret i Stavanger i 1922 overtok dette bearbeidelsen av den sydlige sektor til og med Rogaland og en tid senere ble Sunnmøre overført til Trondheim distrikt.

I de påfølgende år førte firmaet en skiftende og omflakkende tilværelse. Man skiftet flere ganger personale og lokaler. Fra 1926 til 1927 hadde ing. Erik Berg prokura. Etter denne tid drev avdelingen uten prokurist inntil 1935. Som stedlig leder i disse år fungerte herr M. Ruberg fra 1927 til 1929, senere ing. E. Haugen fra 1930 til 1933. Personalet var en tid nede i bare 3 mann og man hadde kun et mindre lampelager. Etter hvert begynte dog forretningen atter å få større omfang ved økning av funksjonærstaben og lageret. Ing. Ivar Berle ble i 1933 overflyttet til Bergen fra Oslo og fikk i 1935 avdelingens prokura.

I 1938 flyttet firmaet over til sine nåværende lokaler i Jon Lunds gate 1—3, hvor man fikk stillet til disposisjon 2. etasje i en av Norske Shell A/S's nybygget bensinstasjon.

Man fikk allerede under byggingen anledning til å innrede lokalene etter egne planer, således at man

fikk kontor, lager og verksted på et gulv. Verkstedet ble opprettet i 1941, vesentlig med henblikk på servicearbeide for lydfilmanlegg og elektromedisinske anlegg. Som følge av den utvikling som har funnet sted innen firmaet, er imidlertid også de nåværende lokaler forlenget blitt for små. I likhet med flere av Protons øvrige avdelinger har man av den grunn vært nødsaget til å leie andre lagerlokaler.

nødsaget til å leie andre lagerlokaler.

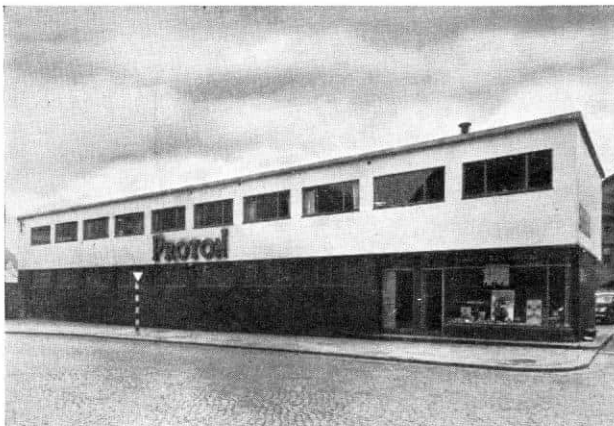
Firmaet beskjeftiger i dag et personale på 20 stk. hvorav 17 er med på fotografiet neste side. Som disponert fra høsten 1947 ble ansatt ing. Helge Bang, tidligere ved Proton, Trondheim.

For å skaffe våre lesere en nærmere orientering om virksomheten ved avdelingen, avla en av våre reisende medarbeidere for en tid siden et besøk ved Bergens-kontoret. Man bør ikke bli altfor skuffet hvis man ved ankomsten til Bergen konstaterer at Jon Lunds gate er ukjent for en vesentlig del av byens innbyggere. Dette skyldes imidlertid at gaten er ganske kort og kun har et enkelt husnummer, nemlig vårt. Til nærmere rettleidning kan nevnes at kontoret ligger i umiddelbar nærhet av Festplassen og det idylliske Lille Lungegårdsvann. Når man nærmer seg strøket, vil man imidlertid fort oppdage avdelingens smakfulle og iøynefallende reklameskilt, i parentes kan nevnes at man har fått anerkjennelse både for skiltets utførelse og for den spesielle skrifttype. I kontorets resepsjon blir man meget elskverdig mottatt av frk. Clausen, som ved siden av sine mange øvrige gjøremål, stenografi, betjening av sentralbordet, får tid til å ekspedere kunder og besøkende. Hun viser oss inn til disponert Bang i hans lille, men nyinnredede kontor. Det faller oss naturlig å spørre Bang som innflytter hvordan han trives i Bergen.

— Jeg kan ikke si annet enn at jeg trives bra her. Ved en mindre avdeling som denne har man en ganske annen kontakt med de interne spesialavdelinger enn ved større avdelinger. Arbeidet blir mer allsidig og interessant idet man må følge med i utviklingen på de forskjellige områder så vel teknisk som merkantilt. Med hensyn til byen og klimaet, så kan man ikke annet enn å beundre så vel byen som omgivelsene, og jeg personlig setter pris på det milde klima, som jeg hittil har stiftet bekjentskap med.

— Hvordan går det med forretningene?

— Som muligens bekjent har vi i de senere år hatt en jevnt økende omsetning, og vi har også i den siste tid kunnet glede oss over flere større bestillinger, som skulle sikre oss leveranser en tid framover. Jeg kan dog på mange områder nå merke en mer avventende holdning blant kundekretsen, som bevirker at man etter hvert må legge mer arbeide i salget. Det er imidlertid fortsatt et sterkt behov for elektrisk kraft i distriktet, så vel innen industrien som i de brenselsfattige distrikter i Øy-

A/S Proton, avdeling Bergen.

Fotografiet av personalet viser:

1ste rekke fra venstre.	W. Vaksdal — S. M. Løken — H. S. Bang — E. Korsvold — H. Johnsen — O. K. Sættem.
2den	— H. Hansen — Bj. Lyngvær — E. Clausen — A. Birkeli — A. Fosse — K. Jellestad.
3dje	— J. Strimmelen — O. Grindheim — J. Langhelle — E. Falch — A. Tverlid.

garden. Det er derfor å håpe at myndighetene etter hvert kan tilgodese dette distrikt med bygging av flere og større kraftverk.

— Har De noen spesielle ønsker for avdelingen?

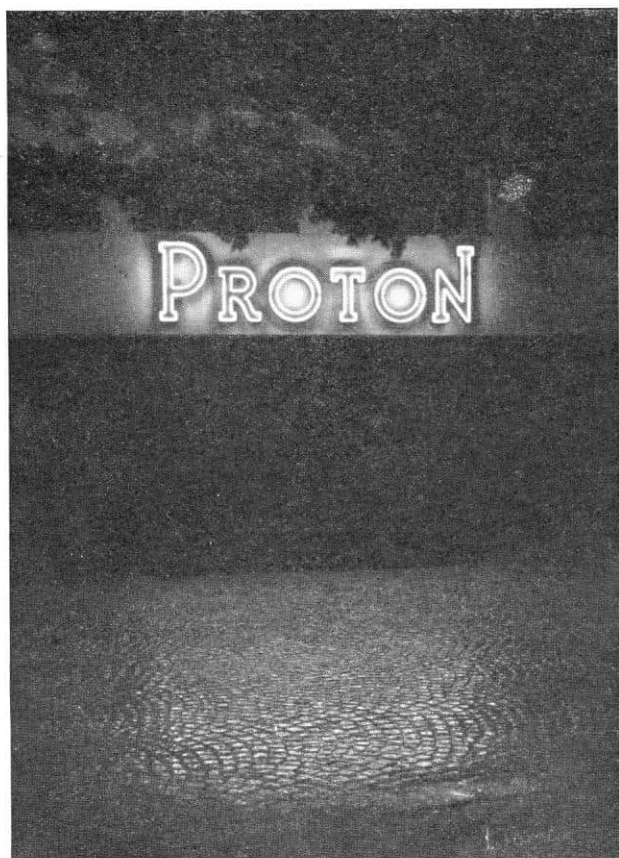
— Som De muligens allerede har brakt i erfaring er lokalitetene her sterkt begrenset. Som en nærliggende løsning har vi håpet å kunne bygge på bygningen en etasje, således at vi kunne fått hele 3. etasje til disposisjon for kontorer. Av visse grunner har imidlertid denne plan hittil ikke blitt bifalt av Bergens Bygningsmyndigheter.

På kontoret ved siden av finner vi ing. Korsvold, som for ca. 2 år siden ble overflyttet fra Oslo for å bearbeide svakstrømsavdelingen. Korsvold er innfødt bergenser, så vi finner ingen grunn til å spørre ham hvorledes han trives i Bergen. Vi innskrenker os til å spørre om hvordan hans forretninger går? Som tidligere »telefon-mann« svarer han straks at »vi her i distriktet har en av Protons største kunder på dette område, nemlig Bergen Telefonanlegg, hvortil vi etter hvert har levert en rekke automat-sentraller. Vi har også for avdeling Med.s vedkommende levert røntgenanlegg til de største sykehus her. På grunn av vanskeligheter med å skaffe reservedeler til disse, har det delvis vært en anstrengende tid med meget nattarbeide for røntgenbearbeiderne«. Ing. Korsvold regner dog med at situasjonen vil bedre seg etter hvert som han får de nødvendige deler fra Tyskland.

I neste kontor treffer vi salgssjef Løken, som kan se tilbake på vel 20 års virksomhet ved firmaet i Bergen, og som er den som best kjenner distriktet og de enkelte kunder. Løken, som selv er østlending, er tydelig begeistret for å motta en representant fra firmaet i Oslo, og er sterkt interessert i å høre nytt fra Østlandet. Ved hjelp av et sindrig selvkonstruert apparat på hans krivebord, tenner han sin velrøkte snadde og tar noen dype drag før konversasjonen kommer i full gang. Han framholder at omsetningen på avdeling S fremdeles brem-ses noe av materialtilgangen, spesielt gjelder dette de fleste ledningstyper, lamper og husholdnings-apparater. Under vår samtale blir vi stadig avbrutt av telefonoppringninger og man får et tydelig inntrykk av at kontorets S-avdeling er i de beste hender. Kontakten mellom kunden og ham lot til å være uomtvistelig. Løken framholdt forresten senere i samtalen at man delvis på grunn av distrik-tets begrensede størrelse ble knyttet til kundene med sterke bånd. Selv om det kanskje koster dyre-bar kontortid, så er det et hyggelig tegn at kundene stikker innom når de er på sine byturer for å hilse på oss, selv om det ikke alltid er i forretnings-øyemed. En medvirkende årsak til dette forhold er den gode posisjon som firmaet skaffet seg ved sin salgspolitik i krigsårene. Før vi tar farvel med Løken, spør vi om hans ønsker. Uten å nøle sa Løken at han ønsket seg nå tilbake til Oslo-kontoret,

da han mente at han nå snart har »avtjent sin verneplikt i felten«.

Ing. Vaksdal, som bearbejder sterkstrømsavdelingen, kan man vanskelig passere ubemerket, idet han har den egenskap at han både sees og høres godt. Vår samtale ble ofte avbrutt av en smittende Bergens-latter. Han er fra tidligere kjent blant en stor del av personalet ved Oslo-avdelingen siden sitt virke der for en del år siden. Ved siden av salg av motorer, pumper etc., har han nå gått inn for salg av neonanlegg. Med en viss stolthet viser han meg bildet av et reklameskilt i en bue over Nygårdsbroen. Da montasjen av dette skiltet av hensyn til sporveistrafikken måtte foregå om natten, har utvilsomt skiltet kostet Vaksdal mange søvnløse netter. Ing. Vaksdal er også innehaver av firmaets installasjonsrett og leder av installasjonsavdelingen. Av hensyn til vårt salg av materiell, har man

Proton, Bergen ved natt.

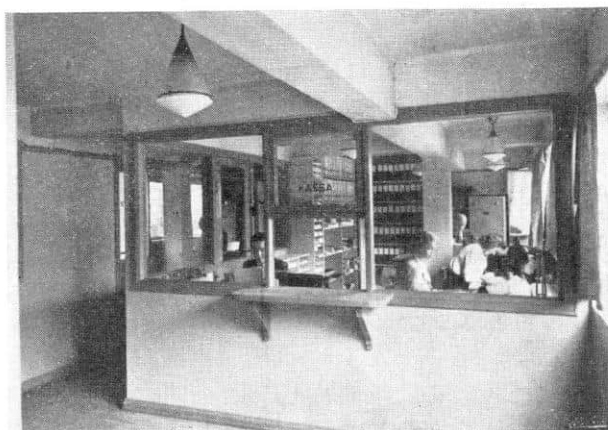
dog vært ndsaget til å føre en forsiktig politikk på dette område for ikke å komme i konflikt med byens øvrige 40 installatører. Den begrensede montørstab har fortrinsvis vært beskjeftiget med reparasjons- og spesialarbeider.

Mellom velfylte reoler og lampekartonger åler vi oss ut gjennom lageret hvor vi treffer lagersjef Lyngvær i sitt rette element. Av lett forståelige grunner klager han over plassmangelen. Han residerer i et glassbur, som er avpanelt fra det øvrige lager og som hindrer at det utenforliggende materiell og kartonger velter inn over ham og hans assistent Jellestad. Med den trange arbeidsplass

er det en gåte for uinnvidde hvorledes disse 2 karer med assistanse av visergutten klarer de varemengder som går over dette lager.

På vei tilbake til kontoret stikker vi innom kontorsjef Sættem, som nå later til å finne seg til rette i de for ham nye og uvante omgivelser. Da det tidligere ikke har vært noen kontorsjef, har Sættem hittil vært opptatt med å bygge opp sin nye stilling og tilrettelegge de forskjellige merkantile funksjoner innen avdelingen.

Omgitt av de 2 skrive damer, frk. Clausen og frk. Birkeli, residerer firmaets nestor og eneste 25-årsjubilant, kasserer Hilmar Johnsen. Med sin lange erfaring er han litt av en oppslagsbok både for de øvrige funksjonærer og firmaets kunder. Med en kortkunstners behendighet finner han fram firmaets kartotek og opplyser om lagerbeholdning og priser, mens han med den annen hånd teller penger.

Interiøret viser:

Fra venstre. E. Falch — E. Clausen — H. Johnsen — A. Birkeli.

Johnsen er tydeligvis en herre med mange jern i ilden, men gir seg allikevel tid til å slå av en prat og ber oss overbringe sine beste hilsener til hans mange kolleger og venner ved Oslo-avdelingen.

Før vi avslutter vår visitt ved avdelingen, kikker vi også innom det tilstøtende verksted, hvor røntgenmontør Strimmelen og montør Hansen er travelt beskjeftiget med reparasjon av henholdsvis et edlere elektromedisinsk apparat og en pumpemotor.

Vi håper at leserne av ovenstående har fått et visst kjennskap til våre kolleger i Bergen og virksomheten ved avdelingen der. Hvis noen legger veien om Bergen, vil vi anbefale å avlegge avdelingen et besøk — vi føler oss forvisset om at enhver blir vel mottatt.

Leveomkostningene 0.3 pst. opp.

Indekstallet for de samlede leveomkostninger pr. 15 mai er steget 0,3 pst. fra måneden før, fra 158,2 til 158,6.

Indekstallet for matvarer er gått opp 0,6 pst., fra 148,7 til 149,6. Gruppen poteter, grønnsaker, mel, gryn o. l. er steget 3,7 pst., fra 181,0 til 187,7, og gruppen fisk og fiskeboller 0,5 pst., fra 206,3 til 206,3. De andre matvaregruppene er uforandret. Indekstallet for drikkevarer og tobakk er gått ned 0,3 pst., fra 229,1 til 228,4. De andre utgiftspostene — brensel, klær, husleie og »andre utgifter« er uforandret.

Planer for sommerferien.

Feriene avvikles i firmaet på løpende bånd, og tiden er inne til å finne fram kartene og planlegge sommerens tur. Noen har lyst på dalene, noen på fjellet, noen vil bade og fiske, noen vil se vestlandsfjorder, noen vil bade og fiske, noen vil vente til september for å kombinere ferien med jakt, kortsagt, i disse dager legges det nok av planer. Det er slett ikke lett å velge, men Norges natur så rikt og variert, byr noe for enhver smak.

Som lønnsmottagere er det selvfølgelig en vurderingssak: Hva har vi råd til? For de som har god råd er det alltid lettere å finne fram til et ønskested i de mange lekke brosjyrer som finnes i ethvert reisebyrå. På den annen side er vi oppmerksom på at den største prosent av lønsmottagere i vårt land ikke har mulighet for å legge sin ferie til et hotell eller pensjonat. Men på hytter, setrer og bondegårder er det plass til tusenvis av ferierende. Det er store muligheter tilstede for innkvartering, camping, jakt og fiske m. v. hvis spørsmålet blir tatt opp og organisert på den rette måten. Vi vil gjøre oppmerksom på et tiltak i den retning som fortjener den største anerkjennelse. Oslo kommunale ungdomsnemd, Reisetrafikkforeningen for Oslo og omegn, Norske Ungdomsherberger, Østlandet krets og Norsk Folkeferie har åpnet et *Reiseopplysningskontor* i Torggt. 17 I. Kontoret står åpent for alle som ønsker hjelp for planlegging av sin ferie. Der vil dere finne litt av hvert. Der kan velges mellom ca. 800 hytter, setrer og bondegårder, det er bussturer hver uke til Hardanger og Sognefjell og internasjonale bussturer til skotske og engelske innsjøer. I det hele tatt det er noe for alle.

For ungdommen vil vi gjøre oppmerksom på organisasjonen Norske Ungdomsherberger som har 17 000 medlemmer. Det koster ikke stort å bli medlem og til gjengjeld kan en overnatte i ungdomsherbergene mot en liten avgift. Det er i Norge 120 ungdomsherberger med tils. 3000 senger.

Her arrangeres også billige fellesturer i Norge og til utlandet. Ennvidere kan en overnatte rimelig på ungdomsherberger i England, Danmark, Belgia og Sverige.

Ja, dette var bare et lite forsøk på å gi et par anvisninger. Avisen har dessverre denne gang ikke plass for noen lang utredning om feriespørsmålet. Dertil er emnet med sine tusener av varianter altfor stort. Dere vil sikkert i de mange feriehåndbøker finne frem til det rette. Men var det ikke en idé om vi her i Proton-Avisen neste år laget vårt eget ferie-formidlingsbyrå. Noen og hver av oss har sikkert feriesteder i Norge som vi kan anbefale og anvise til våre kolleger. Enn om vi i avisen laget en spalte med feriesteder, pris og henvisning til vedkommende i firmaet som kunne gi opplysninger.

Besøk Folkemuseet på Bygdøy.

Vil dere ha en herlig søndagstur så dra til Folkemuseet. Det store friluftssareal står i sin vakreste sommerprakt og danner den riktige ramme omkring de 135 gamle, maleriske bygninger som er hentet fra alle deler av vårt land. Lam og sauer beiter rundt på grasvollene, og bidrar til å skape en koseelig, landsens stemning. Og i de store museumsbygninger er 80 000 interessante gjenstander på plass, greitt og oversiktlig ordnet. Det er ikke mange steder i verden at man kan se en slik samling av et folks kulturskatter fra de eldste tider og ned til våre dager, samlet på ett Brett. Ta barna med og la det bli innledningen til riktig mange interessante og lærerike besøk i tiden fremover.

Det er åpent hverdager fra kl. 11—19 og søndager fra kl. 12—19.

Sommerkveld.

*Roserøde skyer, lette
farger himmelbuens rand.
Fjordens bølger sakte
kjeler stenet strand.*

*Og i det fjerne høres
en dempet elvebrus.
Rundt om synger skogen
i sommervindens sus.*

*Skumring hyller kvelden
med slør av eventyr.
Stjerneskin fra himmelen
over sommernatten yr.*

*Drømmesukk fra roser
små klokker og fiol.
Nå sover alle blomster
etter sommerdagens sol.*

E. Kolstad.

Og så var det den vesle gutten som reiste i en jernbanekupé hvor det satt fire gaster fra Horten.

Gutten ble sittende og se overrasket på de fire gastene, men til slutt kunne han ikke dy seg lenger. Han knappet opp frakken og viste at han hadde matrosdressen under, og sa:

— Jeg skal også i bursdagsselskap!

Personalforandringer.

Sluttet i tiden 1/3 — 31/5 49.

Navn	Sluttet	Stilling	Avdeling
Trondheim.			
Hans Petter Flåthe	16/3 1949	Montør	Install.
Håkon Hjertø	1/4	»	Install.
Harald Christensen	9/4	Lagerbetj.	Lager
Knut Johnsen	20/4	Montør	Verkstedet
Bjørn Andersen	21/4	»	»
Lisbeth Finnanger	30/4	Stenograf	Merk.
Arne Korsli	7/5	Montør	Install.
Svein Skjevik	14/5	»	Install.
Arne Wiggen	21/5	Visergutt	Lager
Sverre Øines	23/5	Montør	Svakstr. inst.
Leif Gjære	28/5	»	Svakstr. inst.

Ansettelser i tiden 1/3 — 31/5 49.

Navn	Ansatt	Stilling	Avdeling
Trondheim.			
Odd Jensen	15/3 1949	Læregutt	Verkstedet
Ingvald Selven	29/3	Montør	Install.
John Hernes	6/4	»	Verkstedet
Kjell Roaldseth	6/4	Læregutt	»
Kåre Østvik	6/4	»	»
Kolbjørn Havig Pedersen	19/4	Lagerbetj.	Lager
Marie Stensen	13/5	Stenograf	Merk.
Gunnar Johansen	21/5	Montør	Install.
Torbjørn Foss	23/5	Visergutt	Lager

Calling all workers.

Trondheim er en koselig småby av de større og Proton, Trondheim, er også et koselig lite firma av de større. Det er lite nok til at i hvert fall kontorfolkene kjenner hverandre og omgås ganske familiært i kontortiden, men det er også stort nok til at vi kan gjemme oss bort på kontorene så sentralborddamen ikke finner oss når hun skal sette over telefoner til oss.

I gode gamle dager, dvs. for et halvt år siden, holdt sentralborddamen den slanke linje ganske enkelt ved å springe rundt og titte i alle dørene for å få tak i Olsen eller Hansen når hun ikke fant dem på plass når telefonen kimet på deres respektive kontorer. Om grunnen var at sentralborddamen klaget sin nød over utslitte skosåler eller dårlig kondisjon eller om det var andre grunner som beveget ledelsen skal være usagt, men ledelsen fant imidlertid ut at et callinganlegg kunne gjøre nytte for seg i slike tilfelle, — og for en tid siden fikk vi et slikt anlegg oppsatt.

Dermed skiftet rollene fullstendig. Sentralborddamen kvidret bare i callingen: »Telefon til Hansen på nr. 20« og dermed startet Hansen opp fra sitt skjulested og fløy som en ånd gjennom kontorer og korridorer til han »ånd«-pusten deiset ned ved tlf. nr. 20 og stammet sitt kjenningssignal i mikrofonen.

Etter et par ukers forløp hadde alle vi som lekte gjemsel med sentralborddamen opparbeidet oss en fenomenal kondisjon som kom oss til gode i skirennet som vi desverre glemte å være med i, mens sentralborddamen satt på sin svingstol og lot de slanke linjene passe seg sjøl.

Callinganlegget var så moderne utformet at vi alle ved å slå 09 på telefonen, kunne nytte det til å la vår røst klinge eventuelt brumme i høyttaleren med mer eller mindre hell. Enkelte fant sin røst så skjønn at de nyttet enhver anledning til å tilkalle sine skjulte kolleger til sitt kontor, men heldigvis, det fikk en brå slutt.

En dag slo anlegget klikk, ja det sa ikke engang »klikk« i det når vi slo 09 — og i dag henger høyttalerne som veggpyrd til minne om forgangne dager da firmaet var moderne og fremskrittssvennlig, men dessverre litt for sparsom. Anlegget var nemlig en bastard av nytt og gammelt — og barnet ble derfor ikke uten feil og lyte.

I dag er vi derfor gått over til gammel tidsregning igjen med springende sentralborddamen som roper i vilden sky: »Olsen telefon, Olsen telefon, huff, kor' e'n Olsen?»

rhn.

Musikk til arbeidet

Ved P/T er det nå utsikt til at vi får en noe sjelden løsning på spørsmålet: »Musikk til arbeidet.»

I Trondheim har det nå i lengere tid foregått en til dels hissig debatt i pressen om plasingen av den nye musikkpaviljongen. I den anledning har også plassen utenfor Vår Frue Kirke mellom denne, Proton og politistasjonen vært fremme i disku-

sjonen. For en tid siden fant det derfor sted en prøvekonserter for undersøkelse av de akustiske forhold på stedet, (se bildet ovenfor). Vi venter nå spent på avgjørelsen, og går det i orden, får vi oppleve å arbeide til feiende marsjer fra militærmusikken 1 time om dagen, flere ganger i uken.

Hvorvidt ordningen mottas med begeistring av hele personalet, har vi ennå ikke vunnet å undersøke.

Likeledes må spørsmålet om avgift til Tono utestå til man har konstatert om musikken vil resultere i øket arbeidsinnsats.

jh.

Trønder-skrøner.

I en bedrift i Trondheim kom en av de ansatte en dag til kontorsjefen og spurte om han kunne få fri på lørdag, da han skulle gifte seg.

»Men De har jo nettopp hatt ferie«, svarte sjefen.

»Jau, men du skjønne' æ koinn itj ødlægg feri'n, sjø!«

*

På en gård på Innherad var beboerne ille plaget med en gammel katt som holdt et syndig spetakkel hver eneste natt. Kona på gården ba mannen skyte katta og han lovet å gjøre dette. Etter endt gjer-ning utspant seg følgende samtale mellom kone og mann:

»Kolles gjekk de', skaut du katta?«

»Jau, æ skaut a da, men æ ska skjøt a meir i morra.«

»P. T. rennet« 1949.

Det kan vel synes litt malplaset å snakke om skirenn nå som vi står midt oppe i varmeste sommeren, men tanken på et slikt kan jo til en viss grad være forfriskende.

Protonlaget i Trondheim holdt sitt årlige skirenn den 19 mars, dvs. akkurat for sent til at det lot seg gjøre å få med resultatlisten i forrige nummer av avisen. I motsetning til B. T.-rennet hvor mangelen på snø var det store problem, var problemet her det stikk motsatte, nemlig: hvor skulle man gjøre av den overflødige snøen. Det har nå begynt å gå tradisjon i at firmarennene her oppe skal foregå i det tetteste snødrev, dette var nemlig tredje gang på rad at rennet gikk under slike forhold. (Muligheten for eksport av snø til B. T.-rennet bør kanskje tas under overveielse.)

Langrennsløypen måtte således gåes opp i ett, helt til starten kunne finne sted og i hoppbakken hadde man sin fulle hyre med å få bunn i unnarennene, men trass i alle anstrengelser var faren for gjennomslag til stede og man får vel være glad til at det ble med et enslig skibrekke.

Resultatene for de beste ble:

Langrenn.

Under 18 år.

1. Ø. Johnsen	14.52 min.
2. K. Gjøvåg	16.57 »
3. B. Alseth	18.42 »

18—35 år.

1. R. Haug	14.16 min.
2. O. Brustad	14.38 »
3. N. Stene	14.42 »
4. R. Kværnø	15.35 »
5. A. Jacobsen	15.40 »

35—45 år.

1. E. Hoseth	17.23 min
--------------------	-----------

Hopprenn.

Under 18 år.

1. B. Grostad	131 p.
2. A. Wiggen	108 »
3. Ø. Johnsen	101 »

18—25 år.

1. A. Jacobsen	136 p.
2. H. Midtsand	132 »
3. G. Kulvik	128 »
4. T. Austvik	128 »
5. R. Haug	127 »

35—45 år.

1. E. Hoseth	118 p.
--------------------	--------

I kampen om firmaets vandrepokal i kombinert fikk installasjonsavdelingen sin 2. aksje på rad ved følgende tremannslag:

O. Brustad	280.7 p.
H. Midtsand	279.1 »
G. Kulvik	275.4 »

- Nr. 2. Verkstedet
» 3. Kontoret
» 4. Lageret.

jh.

P. S. Etter å ha lest om Protons bedrifter i B. T.-rennet i siste nummer syns vi det er en idé å tilkalle reservene fra provinsen til neste dyst for om mulig å stive opp resultatet og kanskje var det da (for å si litt på den lokalpatriotiske stortromme) bra å forsøke med noen trøndere. Muligheten for å få representere firmaet ved et slikt høve vil nok virke stimulerende både for bedriftsidretten og for arbeidet og i siste rekke vil det også komme bedriften til gode. La derfor 2—3 mann fra P/T få sjangsen ved neste B. T.-renn.

D. S.

Mer humor i arbeidet.

I en ellers jevn og grå strøm av korrespondanse som den som sitter på et kontor daglig må pløye seg gjennom, kan det av og til inntreffe at en kommer over skrivelser som ved sitt humorfylte innhold lyser opp som en komet. Her har vi noen løsrævne eksempler fra brev som P/T har mottatt:

»Vi hadde i går ved undertegnede en lang diskusjon og konferanse med kamerat N. N. Han er elskverdig og imøtekommende overfor oss forsåvidt, men han er en smule dum og det gjør saken meget komplisert.

Kameraten la seg tilbake i stolen, foldet pannen og så betydningsfull ut, mens han forsøkte å overbevise oss om at Deres pris var for høy. Det lyktes ham ikke å overbevise oss. På den annen side lyktes det dessverre heller ikke å overbevise ham om det motsatte.

Lenger ut i samme skrivelse heter det:

»N. N. ville helst få forelagt en fullstendig kalkyle for hele anlegget for at han under sitt eget topplokk kunne regne sammen de enkelte poster og ha en begrunnet mening om det var noen poster som var for høye. Alle disse opplysninger får han selvfølgelig ikke, men han kan naturligvis få noen. Det er fornuftig å kaste noen brød for løvene.»

Sluttsatsen lyder:

»Vennligst send noen ord til oss om saken.»

Fra en kunde nordpå, som vi leverte et dieselaggregat til, fikk vi med års mellomrom følgende redegjørelser:

»Lysverket er oss iallfall ennå til i dag bare til glede, og når kjøpesummen først er betalt, koster jo driften en bagatell, der med litt overdrivelse kan betegnes som temmelig nær etpar nuller mot hva oljelys kostet oss før.»

Noen år senere:

»Anlegget er fremdeles prima og fortsetter det slik som i dag, kan enhver, som tenker på lysanlegg lukke igjen øynene og kjøpe to anlegg når han tenker på ett.»

Og når noen år atter var gått:

»Det av Dem leverte elektriske lysanlegg fungerer fremdeles som første dag. Anlegget har skaffet oss en glederikere tilværelse enn vi tidligere antok muligheten av, — her omflødd på en holme, uten muligheter for lys fra noe annet, enn fra et motoranlegg med oljesystem.»

Slik kan det altså gjøres. Imidlertid må en her som ellers i livet være på vakt mot overdrivelse, men foreløpig tror jeg ikke det er noen fare i så måte når det gjelder alminnelig norsk handelskorrespondanse. Men mellom forbindelser som stadig står i kontakt med hverandre og kjenner hverandre ut og inn, tror jeg at litt mer humor vanligvis ikke vil skade.

jh.

Radioaktive isotoper skal fremstilles i Bergen.

Kjernefysikklaboratoriet kommer i gang om et års tid.

Det nye kjernefysikk-laboratorium er nå kommet så langt at spenningsprøvene har tatt til. Den merkelige bygningen som så vidt løfter sitt stein- og jorddekte tak over Wallendahls-marken, og skyter opp i en stor sølvglinsende kuppel pirrer nysgjerrigheten, skriver Bergens Tidendes medarbeider. — Tykke gråsteinsmurer kamuflerer det av veggene som ligger over jorda. Det leder tankene i retning av solide festningsanlegg. Under det sterkt skrånende taket nederst ligger mange av delene til den store betatronen som skal monteres og kommer i bruk om 1½ års tid. Midt i huset under kuppelen er det rommelige sirkelformede laboratoriet. Med fundamentet veier betatronen 15 tonn. Det er den første som bygges i Norge. »Skytebanen» er sju meter lang, og ender i et avlukke i grunnfjellet under laboratoriet. Mot dette avlukke sender betatronen ut stråling i en trang kjegle. Sammenlignet med stråling fra radium- eller høyvoltanlegget på Haukeland er denne mye mer energirik — hele 47 millioner volt.

Strålen kan rettes mot forskjellige slags atomer. Man har også for denne installasjons vedkommende langt særlig vekt på kvaliteten. Man kan etablere en bestemt spenning og dermed bli i stand til nøyaktige målinger av bindingsenergien — dvs. den tyngdekraft som binder partiklene til kjernen i atomet. Betatroner ga nye muligheter for diagnostikken og behandlingen av spesielle sykdommer.

Fra første stund skal det etableres et intimt samarbeid med Det medisinske fakultet for å undersøke praktiske og teoretiske muligheter for strålebehandling.

Med høyvoltanlegget kan fysikerne fremstille forskjellige slags

Radioaktive isotoper.

Haukeland Sykehus har alltid fått isotoper fra USA, men sendingene er meget kostbare. Kjernefysikk-laboratoriet vil ventelig bli en god leverandør av isotoper og før så langt kommer, vil røntgenavdelingen på Haukeland være kommet forbi de første vanskelige skritt, så de kan ta isotopene i bruk i større målestokk.

400 000 kroner er lagt ned i arbeidet hittil. Midlene er kommet dels fra teknisk naturvitenskapelig forskningsråd, dels fra forsvarets forskningsinstitutt.

I byggetiden har flere utenlandske vitenskapsmenn vært og sett på arbeidet. Trolig vil enkelte utlendinger arbeide på laboratoriet. Endelig må vi ikke glemme hvilken rolle anlegget vil spille for kjernefysikerne. De får nye og store arbeidsmuligheter. Det er også viktig at vi i denne atom-fysikens tid har vitenskapsmenn som kan holde seg à jour med utviklingen på området. Det er professor Trumpy og ingeniør Odd Dahl som sammen med forskningssjef Randers har fått tiltaket realisert.

Kravene til en god stenograf.

Hun skal

- ikke skrive feil,
- ikke regne feil,
- stave og uttale folks navn korrekt,
- ha øye for detaljene,
- kunne skaffe nøyaktig den opplysning som det er bedt om,
- må ikke miste papirer,
- se godt igjennom brevene som skal til sjefen,
- ikke kunne gjøre feil når hun »konfererer skriftlige arbeider,
- ha god språksans, få fram greit og klart språk i setningene,
- være rask,
- ha godt humør.

Proton Selvbyggerlag.

Vi har mottatt et sirkulære ang. Proton Selvbyggerlag, med anmodning om å tegne oss på en liste. Så vidt jeg forstår, dreier det seg om en ønsker enmanns- eller tomannsbolig. Dette høres jo forlokkende ut, men hva er egentlig Proton Selvbyggerlag for noe?

Vil det si at man skal bygge *selv*, slik at damer ikke får chansen til å være med?

Skal det bare bygges en- og tomannsboliger, eller kan man eventuelt også få en leilighet?

Har også ugifte kvinner anledning til å komme i betraktning eller gjelder også her de offentlige bestemmelser at man må være gift før man har rett til å bo?

Kan eventuelt flere enslige damer slå seg sammen og få oppdelt et hus i hybelleiligheter?

Og hva med byggekapitalen?

Ordner Proton den, eller må man skynde seg å gå inn for å spare med en gang for å ha penger til eventuelt innskudd? Vi ville gjerne ha en liten orientering om dette tiltak.

b.

Vi viser til vårt intervju på annet sted i avisen med Selvbyggerlagets formann E. Pedersen. På neste møte i laget vil deltagerne få nærmere orientering.

Red.

Teater.

Var det ikke en idé om Proton, eventuelt igjen sammen med Ega, gikk inn for å skaffe funksjonærene en billig teateraften?

Ingen av funksjonærene har noe imot å få kjøpt teaterbilletter til rimelig pris og teatrene har sikkert heller ikke noe imot å få fulle hus.

Protons arrangement med reduserte teaterbillettpriser til forestillingen på Nasjonalteatret for en tid siden var meget velkomment og vellykket. Vi vil gjerne gå på teatret igjen snart.

n.

Samme aldersgrense for kvinner og menn.

Norske Kvinners Nasjonalråd har sendt en henvendelse til Sosialdepartementet med sikte på å få klarlagt muligheten for likestilling. Lege Estrid Guldberg, formann i Kvinnelige Lægers Forening, uttaler i den forbindelse:

— Jeg kan ikke skjønne at ikke kvinnene i dag skulle holde ut like godt som mennene. Er kvinnene først friske og arbeidsdyktige, er de sikkert også i fin vigør for fortsatt arbeid til samme aldersgrense som menn. Dette er ikke vitenskapelig begrunnet, men en må se det slik ut fra alminnelig menneskelig skjønn.

Jeg synes det er rimelig at det er lik aldersgrense for begge kjønn. Dessuten kan det være et spørsmål om man ikke er nødt til å heve aldersgrensen av hensyn til arbeidskraftproblemet. Mange som nærmer seg den tid de skal ut av sitt yrke, vil også gjerne fortsette. Og en kan ofte se at folk som plutselig blir fratatt sitt arbeid, raskt blir gamle.

Aforismer:

Livets spill får mening
i krefters harmoniske forening.

Hjerte og hodes balanse
gir livet beste chance.

Hva alvoret har væbnet
kan spøken avvæbne.

De beste må lede,
de fleste må la seg lede.

Se det!

En mild og kvinnevenlig vårvind feier i disse dager hen over vår gamle verden. I England har en spesialkomité innen det konservative parti undersøkt spørsmålet om hvorvidt landets lover yter landets kvinner samme beskyttelse som landets menn, om dets forordninger gir dem samme rettigheter, om dets sedvaner behandler begge kjønn ut fra en og samme vurderingskala: *den almenmenneskelige*.

Undersøkelsen har ført til forslaget om at staten skal gå i spissen, når det gjelder å følge menneskerettighetserklæringens ord om samme lønn for samme arbeid. Staten skal være et eksempel for landets øvrige arbeidsgivere ved i alle grener av administrasjonen, den sentrale og den lokale, å betale »the rate for the job«, enten det er en kvinne eller mann som innehar jobben, heter det i forslaget.

Kjære kvinnelige kolleger.

Det er i alt ca. 70 damer rundt om i firmaet. La oss høre litt fra dere om små og store ting.

Personalia

Direktør Fritjof Heyerdahl 70 år.

Den 4 juni i år fylte direktør Heyerdahl 70 år. Han er født i Oslo og tok sin ingeniøreksamen ved den Tekniske Høyskole i Darmstadt. Deretter arbeidet han til 1906 i sin fars forretning og kom så til det norske Siemens-selskap samtidig med at dette overtok Heyerdahl & Co.'s elektriske avdeling. Han ble meddelt prokura i 1912, ble direktør i 1915 og overtok i 1927 etter direktør Peter Meinich stillingen som selskapets leder. I denne stilling virket han til 1945, da han etter oppnådd aldersgrense trakk seg tilbake. Direktør Heyerdahls nesten 40-årige virke i firmaet falt i en tid med en rivende utvikling på det elektrotekniske område med derav følgende sterk vekst i firmaets virksomhet.

Direktør Heyerdahl hadde i denne tid rik anledning til å utnytte sin store arbeidskraft og sitt uoppslitelige pågangsmot til beste for firmaet selv og alle dem som var beskjeftiget i dette. Utenom sitt arbeide som leder av Siemens-selskapet deltok direktør Heyerdahl i det tekniske foreningsliv samtidig som han også ellers hadde en rekke tillitsverv. Han var med blant stifterne av Norsk Elektroteknisk Forening og har denne forenings hederstegn »Det lenkende lyn«. Han var i en årrekke medlem av direksjonen i Polyteknisk Forening, formann i styret for Kristiania Elektriske Sporvei senere A/S Bærumsbanen og Osram A/S, medlem av styret i

A/S Hafslund, A/S Saugbrugsforeningen, Drammens Lampefabrik A/S, Norsk Akkumulator Co. A/S m.fl., likesom han i mange år var medlem av styret i Norges Standardiseringsforbund.

Det er også all grunn til å huske direktør Heyerdahls arbeide på det humanitære område, nemlig hans innsats for Norges Røde Kors, hvor han i de vanskelige krigsårene hadde den utsatte stilling som president og herunder utrettet overordentlig meget godt.

Vi sender direktør Heyerdahl en forsinket gratulasjon i anledning av dagen og takker ham for alt det arbeide han har nedlagt til beste for vårt firma og dets personale. Vi ønsker ham et velfortjent otium, om han da noensinne ser seg tid til dette.

G. Schøyens 25 års jubileum den 5/5 49.

Den 5 mai i år kunne ingeniør Schøyen se tilbake på 25 års virke i firmaet i Med-avdelingen. Schøyen er en meget kjent mann både i og utenfor firmaet. Jeg tenker da vesentlig på sykehusene over hele Norges land. Schøyen har nemlig gjennom alle år vært en meget velkommen gjest både på sykehusene og hos privatpraktiserende røntgenologer. Mens legene holder på med å undersøke og reparere folk, har Schøyen undersøkt og reparert undersøkelsesmidlene. Tenk på alle røntgenapparater som han har bygget opp og satt i gang i by og på land og samtidig undervist og lært opp personell i bruken av apparatene. »Det er ikke alle som er like lette å lære opp«, sier Schøyen, »som regel er de fleste redde i begynnelsen, for de synes at apparatene ser ut til å være så innviklede og vanskelige å betjene. Det har hendt at personalet under undervisningen simpelthen har stukket av. Så har jeg måttet fange dem inn igjen og begynt på nytt«. På mitt spørsmål om Schøyen vil fortelle litt om sin løpebane fortsetter han: »Jeg begynte som læregutt i 1908 på et verksted og arbeidet de første 7—8 årene som maskinarbeider og med forarbeidelse av verktøy. Det var et interessant arbeide og en lærte iallfall ikke å slurve. Dette fikk jeg jo enda mer i blodet da jeg i 1913—14 arbeidet med bygging av rotasjonspresser i Syd-Tyskland. Men elektroteknikken

dro, og jeg gikk i 1915 over til det elektriske fag. Jeg arbeidet for NE & BB og Westinghouse med montasje på Rjukan og Tyssedal. Jeg var sogning i 1 ½ år, da jeg var ved Kraftanlegget i Hardanger. Da hadde jeg spart såpass at jeg kunne begynne på den Tekniske Mellemsskole. Deretter var jeg ved Drammens E.verk noen år inntil jeg begynte som tekniker her i firmaet. Her manglet det ikke på oppgaver, og i mange år reiste jeg meget landet rundt fra ende til ende. Vi hadde nemlig ikke Bergen og Trondheimavdelingene dengang til å ta seg av røntgenanleggene på Vestlandet og i Nord-Norge. Jeg driver ingen spesielle hobbyer, fortsetter Schøyen, »bortsett fra at jeg liker å stelle med jorda når jeg har anledning. Jeg har en båt som jeg koser meg med om sommeren og om vinteren driver jeg en del med turning for å holde »ungdommen« vedlike, naturligvis«.

Ja, ungdommelig er Schøyen og turner er han, men han lurte seg unna oppvisningen på Bislet forleden. Schøyen med sitt oppriktige vesen og gode hjertelag er avholdt av kolleger, — av leger og sykesøstre over hele landet.

Vi gratulerer med jubileet og sender ham de beste ønsker for fremtiden.

J. I.

Fraværstatistikk Oslo.

	1948	Pr. 31 mai 1949
Kontorfunksjonærer:		
Damer	4,1 %	3,1 %
Herrer, tekn.	2,2 »	2,9 »
Herrer, merk.	1,7 »	2,3 »
Lagerfunksjonærer og montører:		
Lager	2,7 %	3,2 %
Svakstrømmontører	1,8 »	1,0 »
Sterkstrømmontører	1,4 »	1,6 »
Verkstedet	1,4 »	0,0 »

Til Hollywood.

Nils Hallén Berg fra R.avd. reiste i april til Hollywood for å prøve lykken »over there«. Han har lovet å holde kontakt med Proton Avisen og skal ved tid og leilighet fortelle oss, litt om forholdene der og hva en slik omplantning kan by på for en ungdom.

Personalforandringer.

Ansettelses i tiden 1/3 — 31/5 49.

Oslo.	Navn	Ansatt	Stilling	Avdeling
	Rolf J. Hansen	11/3	Montør	Inst.
	Carl Henrik Klevjer	15/3	Tekniker	Tegnekontor
	Alf Johnsen	18/3	Bud	Postfordeling
	Dag S. Anderssen	1/4	Kontorassistent	Avd. R.
	Trygve Thunes	20/4	Instrumentmaker	Sv.vst.
	Ivar Kristiansen	25/4	Visergutt	Lager
	Johs. Johnsen	26/4	Resepsjonsvakt	
	Jens Chr. Magnussen	26/4	Regningsbud	Bokh.
	Hans Petter Christophersen	27/4	Instrumentmaker	Sv.vst.
	Aksel Holm	28/4	Montør	Prod.vst.
	Leif S. Holm	2/5	Vikar	Sped.
	Ø. Aaman	4/5	Kontorassistent	Fakt.kontor.
	Arthur Johansen	5/5	Hjelparbeider	Prod.vst.
	Auslaug Berg	9/5	Stenograf	Avd. S.
	Øyvind Hynaas	20/5	Kontorbud	Posteksp.

Sluttet i tiden 1/3 — 31/5 49.

Oslo.	Navn	Sluttet	Stilling	Avdeling
	Ragnar Hansen	5/3	Læregutt	Inst.
	Astrid Jørgensen	14/3	Stenograf	Avd. B.
	Edel Aasen	9/4	Kontorassistent	Fakt.kontoret
	Oscar Larsen	13/4	Instrumentmaker	Sv.vst.
	Ragnar Larsen	13/4	Instrumentmaker	Sv.vst.
	Nils Hallén Berg	23/4	Kontorist	Avd. R.
	Aage Kristiansen	30/4	Regningsbud	Bokh.
	Ingvald Clausen	7/5	Montør	Inst.
	Reidunn Karlsen	23/5	Kontorassistent	Lønn.kontoret.
	E. Reuterdaahl	30/5	Kontorassistent	Fakt.kontoret
	H. Blikset	31/5	Kontorbud	Post
	Bernt Martens	31/5	Læregutt	Prod.vst.

Vaktmester Alex. Johansens 25 års-jubileum 26/5 1949.

Vår allesteds nærværende vaktmester, Alex. Johansen, feiret sitt 25-årsjubileum i firmaet den 26 mai i år. Johansen har vært ansatt i firmaet tre ganger før han for fjerde gang begynte i firmaet igjen og slo seg til ro. Han har i sin tid vært en reiselysten kar som ville se litt av verden. Opprinelig skulle han bli montør og gikk en tid — ca. 14 år gammel som læregutt. 15 år gammel emigrerte han — under forrige verdenskrig — til U. S. A., hvor han arbeidet på forskjellige farmer i ca. 3 år. »Der fantes ingen budeier på farmene, alt arbeide i fjøset ble besørget av mannspersoner», forteller Johansen. Johansen melket således kuene og hadde fjøsstellet. Utenom dette hadde han hestestell og mye kjøring. Tømmerhogger var han også. Han

ble til slutt lei av dette hårde arbeide og dro så hjem til Norge. For annen gang begynte han hos Siemens hvor han jukset litt i snekkerfaget, da han reparerte møbler og annet kontorinventar, for dengang var det ikke snakk om nyanskaffelser i firmaet, — det skulle spares på alt. »Jeg var ofte en tur nede på bryggene», sier Johansen, »og da jeg så båtene som lå der fikk jeg ikke ro på meg før jeg en vakker dag var ombord på Stavangerfjord, hvor jeg hadde fått hyre. Vel kommet over dammen stakk jeg av og seilte som matros med forskjellige båter på Sydamerika og Europa. Etter to års seillas fikk jeg lyst til å ha fast grunn under føttene igjen og mønstret av i London og dro hjem. Jeg begynte igjen hos Siemens, men dengang som sjåfør. Jeg sluttet etter ca. 1 år og fikk hyre som matros på Kong Sigurd. Etter å ha fart på Tyskland i 6 mndr. fikk jeg anmodning fra firmaet om å begynne igjen som sjåfør. Så ble jeg altså sjåfør igjen i 1924 inntil jeg overtok vaktmesterstillingen etter min far i 1928. Siden har jeg seilt rundt om på alle mulige steder i Rosenkrantzgaten 11«, slutter Johansen.

Man kan herav slutte at Alex (populært kalt) er en allsidig herre som har befattet seg med håndverk av alle slag. Vi kjenner Johansen som et godt og bra menneske og en påpasslig og pliktoppfyllende vaktmester, som ikke bare bruker hendene men også hodet.

Vi lykkønsker ham med jubileet og ønsker ham alt godt i årene framover.

J. I.

Våre hjemmeværende: HUSMØDRENE

Det er innlysende at et firma med ca. 500 ansatte, på mange måter blir som et lite samfund for seg selv. Ting som skjer eller skal skje ved bedriften, kan ha innvirkning ikke bare på de ansatte, men også på de respektives øvrige familiemedlemmer. De direkte interesserte blir således adskillig flere enn tallet for de ansatte viser.

I våre hjem går mange husmødre og sliter med hus og barn. Husmoren stiller mannens klær, gir ham frokost, utstyrrer ham med matpakke, og når han vender hjem igjen står middagen på bordet. For begges vedkommende har det vært en arbeidsdag og ikke minst for husmoren. Hennes arbeidsdag er langt fra slutt, hun har tusen gjøremål. Mens mannen kanskje tar seg en middagslur, så må husmoren få unna middagsoppvasken, hun skal passe barna, bote deres klær og vaske og legge dem når tiden er inne. De siste par kveldstimer er så videre belagt med gjøremål som det ikke har vært tid til å ta om dagen. Så for husmoren er det ingen 8-

timers dag — det blir ofte det dobbelte. Fremdeles må dessverre mange av landets husmødre merke at slit og oppofrelse hjemme ikke regnes likeverdig med arbeidspress i bedriften.

Det sies så ofte at det er menneskene ved en bedrift som teller mest, men er ikke husmødrene like viktige i vårt bedriftssamfunn? For hvordan ville det bli med oss menn hvis vi ikke hadde en flink kone som stelte hus og hjem for oss?

Vi vil i Proton-Avisen gjerne hylde Protons husmødre og gi dem vår honnør for deres innsats ikke direkte i firmaets arbeide, men indirekte i arbeidet for hus, hjem og familie slik at mennene kan gå ut hvilt til sitt daglige arbeide. La oss reflektere litt oftere over denne kjennsgjerning og samtidig gi våre kvinner litt mer hjelp og oppmuntring. De vil glede seg over det og arbeidet vil gå lettere når vi i gjerning viser at vi setter pris på uegennyttig og oppofrende arbeide.

g.

Atomskipet.

Westinghouse Electric Co. bygger et skip som skal drives med atomkraft. En antar at det vil være klar for prøvetur om 2—3 år, og skal da krysse Atlanterhavet. Vanskeligheten ved å utnytte atomkraften i skip består vesentlig i å få maskinene isolert for stråling slik at besetningen beskyttes. Den kraftige shakingen som atomkreftene gir skipet, har en overvunnet. Det er benyttet tungt vann som moderator. Foreløpig kan det ikke offentliggjøres noen detaljer om hvor stor skipets fart blir, men det er i hvert fall sikkert at den blir enorm. Dessuten blir et atomdrevet skip meget mer økonomisk enn andre. En regner med en besparelse på 75—80 % i driftsutgiftene.

Fjernsynsgjengivelse av en operasjon.

Fjernsynet er nå blitt tatt i lægevitenskapens tjeneste. Et forsøk som ble foretatt på Guis Hospital i London falt heldig ut, og ukjente muligheter for lægeutdannelsen har dermed åpnet seg. Hittil har de medisinske studenter vært henvist til enten å stå bak operasjonslægen, eller sitte i det amfiteater som finnes i mange operasjonssaler. Ved fjernsyneksperimentet var opptagelseskameraet anbrakt umiddelbart over pasienten, og tilskuerne kunne følge hver eneste detalj i en blindtarmoperasjon som fant sted. Ved hjelp av en mikrofon er man også i stand til å høre de bemerkninger som under operasjonens forløp blir vekslet mellom lægene. Det var alminnelig enighet om at eksperimentet var en absolutt suksess, og i den framtidige engelske lægeutdannelsen vil fjernsynsgjengivelse av operasjoner utvilsomt inngå i den daglige undervisning.

Klekkelig alderstrygd. 375 kroner uken!

Kalifornia har alltid hatt en egen tiltrekningskraft på folk fra de andre stater i Amerika, der naturen er mindre pen og klimaet mindre behagelig. Men strømmen av innvandrere har aldri vært så stor som nå, for Kalifornia har fått en ny attraksjon som overgår både naturen og solskinn, nemlig en lov om aldersstrygd. Den gjør det meget fristende å slå seg ned der. Når en mann eller kvinne fyller 65 år og har bodd i staten i minst 5 år, får han eller hun utbetalt 375 kroner uken. Nå strømmer innflytterne til for å kvalifisere seg til alderstrygden.

Hver uke er det 2500 personer som søker trygd. Det blir penger av det, og mange mener at staten kommer til å gå konkurs på grunn av denne alderstrygden.

Etter loven er det bare personer «med personlige eiendeler til en verdi av mindre enn 8000 kroner» som skal få trygden, men juveler, smykker, biler og andre kostbare ting regnes ikke som den slags eiendeler. De som flytter til Kalifornia, plasserer derfor først pengene sine i smykker.

Moderne preke-undervisning.

Dagbladet 20 mai:

»Menighetsfakultetet har nylig fått en teknisk nyanskaffelse som en venter seg mye av. Nyanskaffelsen er en recordingsmaskin, en »Magic Ribbon-recorder«, som rektor ved det praktisk-teologiske seminar bruker i undervisningen.

Under prekeøvelser opptas prekenen i lydbånd og kandidaten kan umiddelbart etter prekenen høre sin egen tale klart og nøyaktig gjengitt i høytaler. Både tilhørerne — de øvrige kandidater — og han selv ikke minst vil så kunne bedømme sin egen prekemåte. Teknikken avslører ubarmhjertig feilene: Kunstpausene, kremlingen, feilaktig betoning, preketonen etc.»

Om noen år vil vel magnetofonen være så almenkjent i Norge at ovenstående notis blir litt av historie.

Arbeidere og funksjonærer!

Gi oss tips om små og store hendelser i de forskjellige avdelinger, slik at Proton-Avisen kan bli det bindeledd og opplysningsorgan vi gjerne ønsker det skal bli.

Red.

Gamle bilder.

Se etter i skuffene om dere har eldre, men gode bilder fra firmaets virksomhet og send det til avisen.

Hva tipper du?

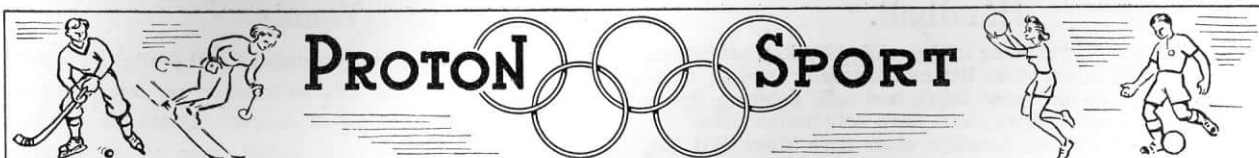
Spørsmålet er brennaktuelt når fristen for innlevering av tippekupongen nærmer seg. Men likevel skulle det ikke være nødvendig å la maskinene gå på tomgang eller å legge kontorarbeidet dødt for å drøfte de enkelte fotballklubbens sjanse med arbeidskameratene.

Unødig prat eller andre forstyrrende ting i arbeidstida hindrer oss i å nå det produksjonsoverskuddet som skal bære landet framover. Vil vi at morgendagen skal bli bedre for oss sjøl og for hele folket, må vi ta det ekstra taket som trengs i dag. Fem minutter lenger arbeidsinnsats er lite for den enkelte, men for landet under ett betyr det framgang.

Vi kan alle gjøre en innsats som bærer landet fram.

SENTRALKOMITEEN FOR ØKT ARBEIDSEFFEKTIVITET

Idrettsplassen ved Siemenshytta.

Som kanskje bare de ferreste vet, holder Sportsklubben på med opparbeidelse av en idrettsplass ved hytta i Sørkedalen. Like etter krigen hadde alt som hadde med idretten å gjøre, et veldig oppsving og det viste seg snart at det var alt for få sportsplasser til disposisjon for trening og konkurranser. Bedriftsidretten slo også meget godt an og Bedriftsidrettsutvalget arrangerer stadig turneringer i alle idrettsgrener. Det mangler imidlertid på treningsbaner, da de som er, allerede er beslaglagt av de større idrettsklubber. Proton Sportsklubb valgte derfor allerede i 1946 å bygge sin egen treningsbane. Det var særlig den daværende håndballgruppen, Nordberg og klubbformannen Gannestad, samt Tørres som gikk i spissen for dette nye anlegget. Firmaet stilte seg meget villig og bevilget 1000 kroner som en hjelp til å begynne med. Det ble kjøpt inn trillebører, trilleplanker samt nødvendig materiell og det var stor interesse. Det var på forhånd utstukket en passende plass på det gamle potetjordet like nedenfor hytta. Det var lett å grave der nede, først et tynt lag med jord og så bare fin sand. Av det siste var det så alt for meget. Til å begynne med gikk det raskt unna, da det var mange som var villige til å ta i et tak, men etter hvert som en kom lenger inn i denne »verdens største sandkasse«, gikk det tregere og tregere. De som begynte hadde på forhånd sikret seg en 10–12 mann som var villige til å være med på anlegget, men disse falt fra etter hvert. Nordberg, Tørres og Gannestad var snart alene om all sanden. Da så Gannestad pådro seg reumatisme så han fikk et lengere sykeleie, valgte styret etter forslag fra Nordberg en arbeidskomité som skulle ta seg av det videre arbeide med idrettsbanen.

Komitéen består av følgende:

Gannestad, representant for styret,
Christiansen, representant for hytta,
Siljeholm og Eriksen,

med sistnevnte som formann. Da komitéen overtok var det ca. 350 m³ sand som sto igjen å fjerne, mens ca. 400 m³ allerede var flyttet på. For å få en fortgang på arbeidet ble det etter konferanse med kontorsjef Astrup opprettet en kontrakt med et bulldozerfirma om utkjøring av den resterende masse, samt grovplanering av plassen. Proton påtok seg igjen velvilligst det økonomiske og arbeidet ble satt i gang. Det som nå står igjen er finplanering av banene samt skråkanten ned til banen og kanten ned til naboeiendommen. Vi trenger fremdeles hjelp til dette arbeid og vil anbefale dette som første-klases mosjon. Etter arbeidet er det anledning til badstue og dusj. I den forbindelse kan nevnes at

firmaet har stillet lastebil til disposisjon for håndballgruppen og der arrangeres treningsturer til hytta forsøksvis hver torsdag. Da arbeides det først litt på banen og siden kan de som ønsker det være med i håndballtreningen. Siden venter et deilig badstuebad, mens håndballdamene i mellomtiden gjør ferdig aftensmat.

Jeg kan anbefale denne turen til alle og håper til slutt at det fremdeles er noen som er villig til å ta et tak for sportsklubben. Vel møtt på banen.

O. E.

Fotball — Friidrett.

Vi treffer sterkstrømmonter Arvid Johansen som sammen med Eilif Pettersen skal stelle med fotball- og friidretten i firmaet i sommer.

— Nå Johansen, hvordan er interessen for fotball i år?

— Den er bra for en si. Vi har 17–18 mann, vesentlig monterer og et par på lageret. Men det pussige er at vi har ingen fra kontorene!

— Det var merkelig, funksjonærene hadde da tidligere en god del fotballspillere og interessen var også god! Men det er vel bare en downperiode. Har dere hatt mange kamper?

— 3 stk. foreløpig, men vi har mange planer. Vi har vært så heldig at vi disponerer firmaets lastebil med Ellefsen som sjåfør, og dette gjør det lettere for oss å arbeide, vi kommer rundt og kan ta turer. Der er også i år påmeldt lag til Bedriftscupen og vi har planer sammen med De Blå Omnibusser og Mustads Fabrikker om fotballturer.

— Var det ikke en idé å utveksle besøk med Siemens i København eller Stockholm?

— Jo, vi har vært inne på dette tidligere, men hittil er det ikke blitt noe resultat. Det skulle i grunnen kunne la seg ordne. Hytta i Sørkedalen ville jo vært et herlig innkvarteringssted for våre gjester.

— Er det andre planer for sommersesongen?

— Ja, vi har atskillig mer på programmet. I likhet med BT-skirennnet skal Nera — EGA — National Industri og Proton ha konkurranser i terrengløp, svømming og fotball, og til høsten blir det da en felles fest med premieutdeling for samtlige konkurranser. Så skal vi delta i Steen & Strøm-stafetten med 10-manns lag. I fjor ble vi nr. 6 av 24 lag og fikk en pokal. Likeledes skal vi delta i den store Bedriftsstafetten til høsten med 15-manns lag. I fjor ble vi nr. 22 av 98 lag.

— Er det ikke så at der drives en god del idrett innen Elektriske Montørers Fagforening?

— Jo, det er konkurranser hvert år. I år har vi deltatt i Fuglesangstafetten. Denne stafetten vant vi i 1947. Ennvidere ble vi cupmestere i fotball i 1945.

— Er det ellers noen ønsker for sesongen?

— Det måtte være at interessen ble større på kontorene, og at vi sammen kunne hevde oss i konkurransene. Og skriv at for oss som stadig er ute på jobb, og skal stelle med dette trenger vi i huset en kontaktmann, som er til stede hele dagen og hvorigjennom alle beskjeder kunne formidles.

g.

Handball.

Håndballen i Proton er nå på rask tilbakemarsj. Hvis ikke spillerne snart viser litt mer interesse, særlig blant herrene, kan vi like godt legge ned hele gruppen. Hvor morsomt det er å drive, kan dere selv tenke dere.

På forhånd har en kanskje etter mye strev fått tak i 10 mann, men da dagen kommer og der skal spilles, kan en være sikker på at de 3—4 første en ringer til tror at de ikke vil være med likevel, »skaff noen andre da«.

De eneste som viser interesse er montørene. Nå er riktignok 4 av støttespillerne fra i fjor ikke med, men likevel skulle det da la seg gjøre å få skrappt sammen 10 stk. i et så stort firma.

Vi har hatt et par treningskvelder på hytta. Første gang var fram møte riktig godt, men andre gangen glimret de fleste herrene med sitt fravær. Nå er ikke dette noe fenomen her i firmaet. De fleste andre firmaer har også vanskelig for å stille lag.

Vårt herrelag som i fjor var blant de beste her i byen, ser ut til i år å ville ende på bunnen som det gjorde i 1947.

Håndballkarer, laget kan bli godt med de emnene vi har i år, men 6—7 mann er for lite, det må være 10.

T. Ha.

Generalforsamling i Proton Sportsklubb 30/5 49.

Valgene ga følgende resultat:

Formann	J. Iversen
Viseformann	Ø. Fredheim
Kasserer	L. Risvang
Sekretær	Fru E. Lønnqvist
Styrets suppleanter	Frk. S. Eng
	B. Skodbo
	Frk. K. Svendsen

Ski- og skøytegruppen:

Oppmann	O. Eriksen
Medhjelpere	Rolf Johansen
	T. Hallingby

Fotball- og bandygruppen:

Oppmann	A. Johansen
Medhjelpere	E. Pettersen
	R. Berntsen

Fríidrettsgruppen:

Oppmann	E. Pettersen
Medhjelpere	A. Johansen
	R. Berntsen

Håndballgruppen:

Oppmann, herrer	U. Gundersen
Medhjelpere	O. Leivestad
	K. Solberg
Oppmann, damer	I. M. Fredriksen
Medhjelpere	B. Andresen

Tennisgruppen:

Oppmann	Sv. Ekeberg
Medhjelpere	Turi Lindemann
	A. Svendsen

Skytegruppen:

Oppmann	R. Bøhle
---------------	----------

Festkomité:

Formann	I. Søyland
	E. Svendsen
	Frk. Abrahamsen
	Sv. Dahl

Valgkomité:

Formann	T. Morland
	O. Mathiesen
	Frk. E. Kultorp
Revisorer	E. Tørrer
	O. Arnesen

Tennis.

Tennissesongen er nå forlengst i full sving. Vi sendte tidlig ut sirkulære til alle avdelinger, og det har i alt meldt seg 11 herrer og 5 damer. Dette er jo ikke akkurat noe overveldende antall, men vi er fornøyd med det som er.

Tennis går sin seiersgang i alle verdensdeler. Den lille hvite tennisballen facinerer både hvite, gule og sorte mennesker, og det er ikke for meget å si at tennis er den sport som er jevnest utbredt over jordkloden.

Spillet er genialt satt sammen, rettferdig og anstrengende konkurranseidrett, effektiv mosjon og den beste underholdning.

En mengde egenskaper er betydningsfulle for tennis-spilleren, så mange at alle har noen av disse egenskaper, men ingen har dem alle. Forsøk alltid å spille bedre tennis og forsøk å forstå spillet. Dere vil stadig støte på nye finesser og variasjoner og spillet blir ennå mer interessant.

Vi har i år som tidligere leiet tennisbane på Hjortnes, og disponerer banen mandag og onsdag fra kl. 17—21 og fredag fra kl. 19—21.

Vi har i år ikke ansatt noen tennistrener da dette vil falle altfor dyrt., men vi vil forsøke å få de mest øvede i tennisgruppen til å instruere nybegynnere. Senere i sesongen vil det da bli holdt klubbmesterskap for damer og herrer, så det gjelder å gå i trening for å oppnå best mulig resultat.

Sv. E.

Bedriftsidretten har livets rett.

NORSK IDRETT:

En kan si om bedriftsidretten at den lever i skyggen av stjerne- og konkurranseidretten, — en må bare ikke beklage det. Bedriftsidretten hviler på det samme idé-messige grunnlaget som den øvrige organiserte idrett, men den har stort sett andre oppgaver. Oppgaver som den har gode forutsetninger for å løse, i og med sin umiddelbare kontakt med yrkeslivet. Som f. eks. å få massene med i regelmessig kroppsoving for bedring av folkehelsen — den moralske opprustning — og for rasjonell utnytting av kroppens muskler og funksjonsledd i daglig arbeid.

Resultatene av en slik arbeidsoppgave har allerede vist seg å slå ut i positive retninger til et vidt forgrenet sosialarbeid som er av uvurderlig betydning for samfunnet. Det gjelder derfor at »Idrettshatene« ikke får vann på mølla, ved at bedriftsidretten en vakker dag presenterer seg med egne stjerner — som en stat i staten. Da har organisasjonsapparatet skutt over målet!

Ser en på bedriftsidretten i en slik belysning — og det gjelder langtfra bare ungdom og arbeidstakere, — forstår en bedre at bedriftsidretten har livets rett!

Litt av hvert

— Din kone er jo sånn ivrig fredsvenn, jeg skjønner ikke hvordan hun kan finne på å gi din sønn en leke-toypistol?

— Det var for å få fred.

Short story.

Så var det mannen som aldri ga sin frue noen presanger — Til slutt hadde hun fått nok av ham.

Morsmålet.

Elevene ved en høyere skole i Oslo skulle skrive nynorsk stil om »Ein lauseld«. Følgende avsnitt er hentet fra en av besvarelsene:

— Nokre skreik lauseld, og nokre skreik eld laus, men andre vart so skræmde at dei gløymde morsmålet sitt og skreik brann!

Det er synd på kona som prøvde å få sin mann til å bli vegetarianer. Han gjorde *kål* på alle hennes *bønner*.

Heldig mann.

En litteraturkritiker fikk et manuskript til gjennomlesning for en håpefull ung mann. Diktsamlingen het: »Hvorfor lever jeg?»

Svaret kom omgående og skriftlig:

— Fordi De var så forsynlig å sende manuskriptet i posten!

Det er synd på damen som holdt på å komme seg av sin motegalskap — men så støtte det applikasjoner til.

Og så en smakebit på en dansk annonse: »Jeg og min kone, som tilsammen har avlet 11 barn, søger barmhjertige mennesker om et lån på 2000 kroner for å fortsætte vor bedrift.« Bill. mrk. »Flittig«.

Hva kan man ikke skrive: »Ung dame, kyndig skrive-maskin, får post på vårt kontor.« (Annonse.)

Et engelsk firma har slått opp følgende plakat like foran fotballsesongen: »Funksjonærer som på grunn av sykdom, bryllup eller begravelser ønsker å være borte fra kontoret en dag, bes vennligst underrette kontorsjefen dagen før kampen.«

Godt sagt.

Manzoni:

Man bør forklare tingene oppriktig og tydelig for en advokat . . . så tilkommer det da ham siden å gjøre dem innviklet.

Cicero:

Et hjem uten bøker er som en kropp uten sjel.

La Rochefoucauld:

Hvis vi ingen feil hadde, ville vi ikke ha så stor fornøyelse av å legge merke til andres.

Bruno:

Gullet er et av de tyngste metaller; allikevel er det ingen annen byrde som får mennesket til å løpe mere lettvtint og hurtig.

Et flott tilbud.

Er noen interessert i finansiering?

Vi har mottatt følgende tilbud fra Mercantile Trader Company, London:

Vi vet at De alltid er interessert og åpen for pengeanbringelser i gode forretningsobjekter, og vi tar oss derfor den frihet å forelegge Dem hva der synes oss en glimrende forretning i hvilken De uten tvil vil bli levende interessert og kanskje omgående meddele oss det beløp De ønsker å tegne for å starte firmaet.

Vår hensikt er å sette i gang et selskap for å drive en stor katte-farm i Manchester hvor land kan kjøpes meget rimelig. I begynnelsen trenger vi omkring 1 000 000 katter. Hver katt vil gjennomsnittlig få 12 kattunger pr. år. For skinnene vil en kunne få 6 d. for de hvite og 2/6 d. for de rene sorte. Vi vil således få 12 000 000 skinn pr. år til en gjennomsnittlig pris pr. stk. av 1/6 d., hvilket utgjør en inntekt av £ 2500 pr. dag.

En mann kan flå omkring 50 katter på dagen for en lønn av 25/- og det vil bli nødvendig å ansette 100 mann. Nettofortjenesten vil derfor bli £ 2375 pr. dag. Vi vil også starte en rottefarm og fø kattene med rotter. Rottene formerer seg 4 ganger så hurtig som kattene. Hvis vi starter med en million rotter har vi 4 rotter til hver katt pr. dag. Rottene vil vi fø med de flådde katter, slik at hver rotte får ¼ katt pr. dag. De vil således se at denne virksomhet er selvforsynende og tversigjennom selvregulerende. Kattene vil fortære rottene og rottene vil ete kattene og vi vil få skinnene.

Vi avventer Deres snarlige svar og håper De verdsetter denne leilighet til snarlig rikdom.

Ærbødigst

Mercantile Trader Company.

PS. Senere vil vi krysse kattene med slanger. Som bekjent skifter slangene ham, og vi vil derfor oppnå at denne nye kryssning vil flå seg selv slik at vi sparer arbeidslønn og dessuten vil vi få 2 skinn av hver katt.

DS.

Farlig glemsomhet.

Et à propos til de svenske »kompress-skandalene« er følgende lille historie (som på ingen måte presenterer å være sannferdig!):

Jensen er blitt operert og var etterhånden i ferd med å våkne av bedøvelsen. Heldigvis, stønnet han, nå er det over.

— Det skal De nå ikke være så sikker på, mumlet mannen i nabosenga: Lægen glemte to stykker gaze inne i meg og måtte sprette meg opp igjen.

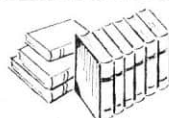
— Og han glemte en tang i meg, istemte pasienten ved vinduet.

I det samme ropte den læge som nylig hadde operert Jensen:

— Er det noen som har sett hatten min?

— Hvoretter den stakkars Jensen igjen gled over i bevisstløsheten.

Meddelelser

BIBLIOTEKET

Styre og stell.

Funksjonærenes tillitsmenn 1949:

Frk. S. Dieseth.
E. Tørres (formann).
T. Morland.
F. Wiger.
H. Magnum.

Foreningen Siemens-hytta

har følgende styre:

W. Kolborg.
F. Wiger.
C. Rosenberg.

Proton Montørklubb

har følgende styre:

E. Pedersen, formann.
A. Jørgensen.
A. Torp.
H. Haug.
A. Johansen.

Montørklubben feirer sitt 40-årsjubileum i 1951.

N. I. F.s Oslo-avdeling har holdt sin årlige generalforsamling og ingeniør *Ø. I. Aksnes* ble gjenvalgt som formann. Foreningen teller nå 2144 medlemmer.

Visste De at ingeniør *Herbert Halvorsen* er teknisk medarbeider i bladet *Radiohandleren*.

Innkjøpssjef *O. Jansen* er innvalgt i Rådet for Radioleverandørenes Landsforbund.

Oppland—Oppland.

Ved kongelig resolusjon er det fastsatt at skrivemåten for fylkesnavnet *Oppland* fra 1 juli d. å. skal være *Oppland*.

Manuskript og stoff til septembernummeret må være redaksjonen ihende senest innen 25 august.

Nye bøker.

Th. Hansen: Håndbok for arbeidsledere. (Norsk Arbeidslederforbund.) DK 658.
Ackerley: Science of Artificial Lighting. DK 621.32.
Karl Evang: Norsk Medisinsk ordbok. DK 019.
Madison: Fan Engineering. DK 621.6.
Norges Eksportkalender. DK 382.
Håndbok for bedriftspersonal bind I—II ved Statens kraftverk. DK 621.2.
Svend Andersen: Finansiering. DK 658.5.
P. P. Sverstrup: Driftsøkonomi. DK 658.5.
Radiography in modern Industry. DK 621.386.
Deketh: Radiorør och deras användning. DK 621.396.
Gunnar Bøe: Produksjonsutvalgene. DK 658.5.
Erik Rydman: Pengar på gatan. DK 332.
Aug. Arctander: Avskrivning av reserver. DK 657.
Reidar Holst: Om vurdering av aktiva i forretningsforetagender. DK 657.
W. J. Donald: Handbook of Business Administration. DK 65.01.
Asger Langkjær: Publikums- og markedsforskning. DK 658.8.
Anwendung der Elektronenröhre in Rundfunkempfängern und Verstärkern. DK 621.396.
Råvaror och Material bind I. DK 41.
Forsythe—Adams: Fluorescent and other gaseous discharge Lamps. DK 621.327.
Bull Engelstad: Stråleterapi. DK 621.386.
Orrin E. Dunlop, Jr.: Understanding Television. DK 621.397.

PROTON AVISEN

Utgitt av A/S Proton

Redaktør:

Johan Gabrielsen

Redaksjonskomité:

*Johannes Taranger
Kaare Qvenild*

Faste medarbeidere:

*Spinnesiden: Frk. Bodil Pettersen
Personalia: Johs. Iversen
Helse og hygiene: Dr. E. Berle
Trondheim: Johs. Hellesvik*

BCG-vaksine.

Det er mye sukk og stønn på bedriftslegekontoret om dagen og Søster har sin fulle hyre med å besvare alle spørsmål en »en er nødt« og »om det gjør vondt« og »om det er farlig« samt avlive alle de rykter som må fortelles før endelig offeret med martyrmine bretter opp, og med resignert mine og himmelvendt blick biter tennene sammen for å møte den smertefulle operasjon som et knappenålstikk i huden representerer. Og alle klarer beundringsverdige nok å beherske seg, ja de fleste går så langt som til å innrømme at det i grunnen ikke var noe vondt, ja de mest sannhetskjærlige må sogar innrømme at de ikke kjente noe.

Det som har foregått er vaksinasjon mot tuberkulose som vår kjære kommune ved hjelp av den ennå kjærere stat har fått lovbestemt for visse yrkesgrupper, deriblant bedrifter med bedriftslege.

Men publikum i vårt lille samfunn slår seg ikke til tåls med en lovparagraf eller to, de vil vite hvorfor og det er bra. La oss ikke komme dit hen at vi bøyer oss for lovene uten først å undersøke om de er fornuftige. Så vi har mange friske diskusjoner om tuberkulosevaksinasjon her på kontoret og får vel også overbevist en og annen tviler om nytten av denne foranstaltning.

Grunnen for å bruke vaksinen er at det er for meget tuberkulose i verden og Norge og Oslo ennå. Her i Norge blir i tettbyggede strøk fremdeles nesten alle mennesker smittet med tuberkulose og omtrent hvert 8—10 av dem får senere en tuberkuløs sykdom, hyppigere jo dårligere de alminnelige hygieniske og ernæringsforhold er. Og dette må vi se å få en slutt på — det er ikke så få millioner kroner som hvert år går til tuberkulose og vi er jo med å betale alle sammen. Det som vaksinen mot tuberkulose gjør er å beskytte dem som ennå ikke er smittet med tuberkulose slik at de bedre kan stå imot angrepet når smitten kommer. Og det med smittet og ikke smittet, undersøker vi med tuberkulinprøver. Vi risper da eller sprøyter inn i huden litt tuberkulin — et giftstoff fra bacillen og ser etter om det kommer en rød, litt irriterende hevelse et par dager etterpå. Da er prøven positiv og vi er smittet med tuberkulose — det spiller ingen rolle hvor stort anslaget er. De som er negative er ikke smittet, men de har heller ingen beskyttelse mot smitte senere — eller rettere, vi vet ikke hvor stor beskyttelsen er. Det er vel en naturlig beskyttelse mot tuberkulosesmitte nedlagt i den hvite rasen gjennom tusenårig omgang med basillen, men vi kan ikke registrere graden av denne beskyttelsen, og den varierer sikkert hos det enkelte menneske fra tid til annen.

For å styrke beskyttelseskraftene er det vi vaksinerer. Det er nemlig slik med tuberkulose som med en rekke andre sykdommer — difteri, koppe, meslinger, kikhoste, kusma o. l. at er en smittet

med sykdommen så står en imot senere smitte. En som er tuberkulinpositiv kan derfor temmelig farefritt omgås tuberkuløse til daglig — slik som en rekke leger og sykepleiersker gjør, — og om det kanskje ikke er så lurt å stå midt i hostespruten fra en tuberkuløs så gjør slik omgang ingen ting forutsatt at en er tuberkulinpositiv.

Det er altså en vesentlig fordel i vårt smitteutsatte samfunn å være positiv. Men medaljen har som alle andre medaljer en bakside — det er bare de positive som kan få tuberkulose. Så det er ikke så greit å være menneske alltid — for å sikre seg mot smitte av tuberkulose så må en først bli smittet og dermed løpe risiko for å få sykdommen, det høres nokså vanskelig ut.

Det er her vaksinasjonen kommer som en gledelig utvei — ved å vaksinere seg blir en kunstig smittet med ufarlige basiller, og det må jo være det ideelle. Da oppnår en fordelen — være beskyttet mot smitte — uten risikomomentet først å bli smittet med farlige basiller.

Ja, men da skulle jo saken være biff, og det er den i virkeligheten også — hele vår kamp for å gjøre tuberkuloselegene arbeidsløse består i å oppspore tuberkulosesmittebærerne og samtidig beskytte de usmittede mot sykdommen. Men fremdeles kjemper legene en kamp — ikke alene mot sykdommen, men også mot publikums nedarvede treghet og mistenksomhet mot alt nytt.

Daglig møter en vaksinator innvendinger mot vaksinasjon. Hovedargumentet synes å være at nesten alle har hørt om en som er blitt syk av vaksinen. Som regel kjenner ikke vedkommende hverken den syke eller noen nærmere omstendigheter, men ryktene går og gripes med begjærighet. Det er ingen lege som har påstått at en ikke kan få tuberkulose selv om en er vaksinert, ingen vaksine beskytter absolutt alle. Store undersøkelser har vist at vaksinen beskytter minst $\frac{1}{2}$ av de vaksinerte og det er 5 gange så mange som uten vaksinasjon — og det er da noe. Og bortsett fra en del spedbarn i Lübeck som døde av en tuberkulosevaksine som ikke var noen vaksine har ennå ikke noe menneske eller dyr fått tuberkulose av vaksinen — det gjelder også marsvin som er så lite motstandsdyktig mot tuberkulose at innsprøytning av en enkelt basille uvegerlig gir dyret tuberkulose. Nei, folk får ikke tuberkulose av vaksinen, men på tross av vaksinen.

Og så er det alle disse som har klart seg så lenge og klarer seg resten av livet også. Det er et absurd argument når det kommer en brannforsikringsagent å si at her har det ikke vært brand før så her blir det nok ikke brand senere heller.

Og så er det dem som vil stå under kontroll både nå og da og tror at de på den måten kan oppnå evig tuberkulosefrihet. Det eneste de kan oppnå er å få vite når de er smittet og leve i engstelse noen år etterpå, men selv ikke den beste kontroll kan